

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

INHOUD: — *Premie: Insulinde Kalender.* — Een en ander over het onderwijs in Nederland. Inlichtingen voor Ouders, wier kinderen in Holland zullen studeren. — *De medische nood in Indië.* — *Uit mijn Siameesch Dagboek.* — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — *Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht.* — *Suriname.* — *Curaçao.* — *Uit den Verren Vreemde.* — *Ingezonden.* — *Berichten der afdelingen.* — *Mededeelingen.* — *Nagekomen Berichten.* — *Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.* — *In Nederland aangekomen Verlofgangers.* — *Met pensioen.* — *Fin. Berichten.* — *Mutatiestaat van 19 tot 26 November 1930.*

Premie: Insulinde Kalender.

Ter aanmoediging van het toetreden tot onze Vereeniging, heeft het Hoofdbestuur een premie uitgelooft — voor zoolang de voorraad strekt — aan elk lid dat in het tijdvak van heden tot einde December van dit jaar, een nieuw lid, of meer leden, aanbrengt.

Die premie bestaat in den bekenden, typografisch als anderszins, bijzonder fraai uitgevoerden Insulinde kalender 1931 (Uitgave Weenenk en Snel, 's Gravenhage).

De kalender werd bewerkt en van foto's voorzien door den heer dr. W. G. N. v. d. Sleen te Haarlem en is in den handel voor f 3.50 verkrijgbaar.

P. S. Zij, die na 1 October 1930 als lid tot de Vereeniging toetreden (minimum contributie f 5.— per jaar) ontvangen gratis, het Koloniaal Weekblad voor het laatste kwartaal van dit jaar en hebben vrijen toegang tot de lokalen der vereeniging alsmede tot tentoonstellingen, lezingen, voordrachten enz.

Een en ander over het onderwijs in Nederland. Inlichtingen voor Ouders, wier kinderen in Holland zullen studeren.

(Gegevens van de Gedelegeerden v. d. Studiecommissie Oost en West.)

Over het algemeen is men in Indië wel op de hoogte van de studie aan Lagere en Mulo-scholen, H. B. S.-en en Universiteiten. Maar de kennis omtrent doel en duur van de hieronder volgende opleidingen laat nog wel eens wat te wenschen over. Wellicht, dat vele ouders in Indië gebaat zijn met de volgende inlichtingen. Aangezien er niet te veel plaatsruimte van dit weekblad geveerd kan worden, mogen deze inlichtingen verre van volledig genoemd

worden. Wie vollediger op de hoogte wenscht gesteld te worden, kan zich daartoe wenden tot de Gedelegeerden van de Studiecommissie van Oost en West, Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

1. Lager en Middelbaar Technisch Onderwijs.

- A. Ambachtsscholen.
- B. Machinistenscholen.
- C. Middelbare Technische Scholen.

Deze scholen, die men in alle plaatsen van eenige beteekenis aantreft, geven meestal in een 3-jarigen cursus een opleiding in allerlei vakken en worden bezocht door jongens, die de Lagere School met vrucht doorlopen hebben. Het schoolgeld is laag.

Flinke jongens, die slechts de Lagere School doorlopen hebben, kunnen via deze ambachtsscholen verder studeren voor *machinist of middelbaar technicus*. Zelfs is aan de ambachtsscholen te Alkmaar, Haarlem, Leiden en Middelburg, een zgn. machinistencursus verbonden, welke opleidt voor Voorloopig- en A-diploma.

Voor opleiding tot middelbaar technicus is o.a. aan de ambachtsschool te Alkmaar, Amersfoort, Assen, Haarlem, Den Bosch, Hilversum, Nijmegen en Utrecht een cursus verbonden, welke opleidt voor het toelatingsexamen eener Middelbaar Technische School (M. T. S.)

Onder de ambachtsscholen in Nederland is de *Electrotechnische school te Amsterdam* het best te vergelijken met de K. W. S. te Weltevreden. Deze Electrotechnische School is toegankelijk voor hen, die de Lagere School met vrucht hebben doorlopen en geslaagd zijn in een toelatingsexamen in Nederlandsch en rekenen (eischen gelijk die voor toelating tot te klas H.B.S.). De afkomelingen dezer school kunnen als monteur, chef-monteur, opzichter, etc. werkzaam zijn. Het diploma A eischt 3 jaren (6 halfjaarlijksche klassen), diploma B nog een jaar daarbij. De geslaagden komen, in Indië zijnde, in dezelfde bezoldigingsschaal als bezitters van diploma K. W. S., worden echter niet door de Regering als middelbaar technicus voor landsbetrekkingen uitgezonden.

Schoolgeld: De eerste 4-halfjaarlijksche klassen f 100, daarna f 125 per jaar.

B. Machinistenscholen.

1. Kweekschool voor Machinisten te Amsterdam (onderdeel der M. T. S.)
2. Machinistencursus der Academie voor Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen te Rotterdam.

1. Leeftijd liefst 15 tot 17 jaar. Van toelatingsexamen in de verschillende vakken zijn vrijgesteld: a. oud-leerlingen eener 3-jarige ambachtsschool met voldoende cijfers in de theoretische vakken,

b. leerlingen, die met gemiddeld minstens 6 voor wiskunde zijn toegelaten tot de 3de klasse van een Ulo-school, zoo ook leerlingen met *einddiploma Indische Mulo B met Fransch en Duitsch*.

Schoolgeld: f 75 per jaar plus uitgaven voor schoolbehoeften.

2. Cursussen voor alle vier examens scheeps-machinist:

Voor het voorloopig diploma gemiddeld 3 maanden, voor diploma A gemiddeld 3 maanden, voor B 5 maanden, voor C 10 maanden.

Kosten: Voor voorloopig diploma en diploma A f 5, voor B en C f 10.— per maand. Voor theoretisch en practisch deel van diploma C afzonderlijk f 7 per mnd. Per cursus f 40 tot f 55 voor boeken, schrift, enz.

C. Middelbare Technische scholen vindt men te

Amsterdam, Haarlem, Dordrecht, Den Bosch, Rotterdam, Utrecht (alleen Bouwkunde), Enschede (Hoogere Textiel-school), Groningen, Heerlen, Leeuwarden en Sneek (alleen Bouwk.). Ze leiden op voor alle rangen aan inrichtingen op technisch gebied, welke zijn gelegen tusschen de opperste leiding en de opzichters. De middelbare technici vinden vaak goede betrekkingen bij de technische diensten van staat, gemeenten en maatschappijen en wisten zelfs meermalen met succes als leider van een technisch bedrijf op te treden. Als middelbaar technicus is over het algemeen voor een flink jong-mensch een goede positie te krijgen. Zelfs is voor de meestbegaafden studie aan de Technische Hoogeschool mogelijk.

Met nadruk dient er op gewezen, te worden, dat de rechten, bij toelating tot een M. T. S. toe-

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”

Weimarstraat 63, Den Haag

Telefoon 32739

In de onmiddellijke nabijheid van de tramlijnen 3, 5 en 12

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste

eischen van hygiëne en comfort

Zwembaden - Kuipbaden - Stortbaden

Stoom- en heete Luchtbaden

Zeezout-, Dennen-, Koolzuur- e. a. Baden

— Waterbehandeling — 5483

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit **Melk en Melkproducten** is de N.V. Melkinrichting

„DE NIEUWE LANDBOUW” 5443

DEN HAAG: SCHEVENINGEN:

N.W. Buitensingel 50 Wassenaarschestr. 127

Telefoon 33855. Telefoon 50363.

SCHRIJFMACHINES.

Nieuwe en gebruikte Schrijfmachines, ook Reismachines vanaf f 25.— leveren wij met volledige garantie. — Alle reparaties, met origineele onderdeelen, vlug en billijk. — Verhuren van machines vanaf f 7.50 per maand. 5582

AMERICAN TYPEWRITER TRADE

RIJSWIJKSCHEPLEIN 34a, DEN HAAG — TELEF. 14231

P. G. C. HAJENIUS

OPGERICHT 1826 5467

AMSTERDAM
Rokin 92/96

'S-GRAVENHAGE
Noordeinde 64

SIGAREN SIGARETTEN, TABAK

Fa. J. H. van Andel

Huishoudelijke Artikelen,

- Electriche Apparaten - 5432

Electro Vapour Radiatoren, G. E. Koelkasten

Willemsparkweg 30, Tel. 25882, A'dam Z.

Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Ieder mensch krijgt groote kansen, maar de meeste menschen zijn zoo geabsorbeerd in hun dagelijkschen sleur, dat zij de goudklompjes op hun weg niet eens opmerken. (Maandblad „Succes”).

KAWEE'TJES

DEN HAAG

DAMES!

Uw adres voor Haarverven, Permanent Wave en Haarwerken is en blijft **Kapsalon CITY HOUSE**.
VEENESTRAAT hoek KETTINGSTRAAT 2. - Tel. 80542
(Boven ISERIEF) 5576

J. v. d. PUTTEN - Boreelstraat 18 - DEN HAAG
MODES, JAPONNEN EN
MANTELS NAAR MAAT 5249

JUDELS
PATISSIER
ERNATAART
ALLÉÉN 5360
FRED. HENDRIKLAAN 189 - TELEFOON 54780

Het adres voor Bandages, Breukbanden, Elastieken Kousen enz. enz. is
Maison „SANTÉ” 5562
SPUI 181a, DEN HAAG - Telefoon 80557

HET BEST GESORTEERD SIGARENMAGAZIJN IS

GROOTE MARKTSTRAAT 37 - DEN HAAG

INSTITUUT HANSA, PEDICURE D.pl.
Aanbevolen door Doktoren.
HARSTENHOEKSTRAAT 31. TEL. 52764.
GEVESTIGD SINDS 1922. 5532

„De Vier Jaargetijden”
Valeriusstraat 80, Den Haag
- Specialiteit Indische Uitzetten -
5445

Belastingzaken, ook Indische.
Laan van Meerdervoort 26 5270
's-Gravenhage. - Tel. 36520.

VERLOFGANGERS.
Bij vestiging in Duinoord, koopt dan Uw VISCH bij
P. v. VOSSOLE-PLUGGE
Lijsterbesplein 5, Den Haag. - Telefoon 90757.
Gebakken Visch, WARM thuisbezorgd. 5560

Gereserveerd voor: 5255
Firma L. PLEIJSIER,
Sigarenmagazijn „Cosmopolité”
Rijswijksche weg 588, Den Haag.

Gaat U naar Indië?
Koopt dan Uw Witte Shantung- of Palbiechpakken in het
2de-handsch Witte Pakkenhuis tegen zeer laag gestelde prijzen.
NORDENS in- en verkoop-bureau, Spui 169, Tel. 14975
Elke maat voorradig. 5068

RIJSWIJK (Z.-H.)
Banketbakkerij „PONSEN”
Bestellingen voor feestgelegenheden extra korting.
f 10.- aan bons geeft recht op een tablet chocolade à f 1.-
- TELEFOON 10529 - 5282
RIJSWIJK, Heerenstraat 52 - Telefoon 18062

Indien wij moesten kiezen tusschen systeem en
initiatief, zouden we meer in overeenstemming zijn
met wat de wetenschap ons leert, indien we initia-
tief kozen. (De Zakenwereld).

APELDOORN
STOOMVERVERIJ en CHEMISCHE WASSCHERIJ
„DE VELUWE”
FIRMA W. H. T. KÖPCKE & Zn., APELDOORN
Opericht 1917 5411
TELEFOON 821 BRINKLAAN 33

Firma N. VAN EIJDEN 5608
Groenten-, Fruit-, Delicatessenhandel en Comestibles
Oud Beekbergenweg 10, APELDOORN. Tel. 952.
Aanbevolen adres voor Leden van „Oost en West”.

BLOEMENDAAL
GENEALOGISCH - HERALDISCH
Bureau. L. J. van Beuningen van Helsdingen, Bloemendaal,
Kinheimplein, 1, belast zich met onderzoek en samenstellen
geslachtsregisters. Levert oude familieannonces, familie-
wapens enz. 5699

NIJMEGEN
G. JANSSEN—MIGGELS
BLOEMEN-MAGAZIJN
In de Betouwstraat 40 - NIJMEGEN 5490
Telefoon 899. Oppericht 1895.
Bekr. met 40 te prijzen op verschillende tentoonstellingen

FIRMA C. KNIJFF & ZOON
KLEEDING NAAR MAAT
JOHAN VIJGHSTRAAT 21 - TELEFOON 756
NIJMEGEN
STALEN OP AANVRAGE 5334

HILVERSUM
NOORDMAN
HILVERSUM kleedt U beter BUSSUM
5414

H.H. Leden koopt bij **C. VAN DEN AKKER**
RIJWIELMAGAZIJN „SERVA” 5365
Telefoon 2913 - Simon Stevijnweg 4 - Hilversum
Vakkundige reparatie Vraagt onze speciale conditie

ROTTERDAM.
STOOM- WASH- EN STRIJKINRICHTING
voor Overhemden, Boorden, Manchetten, Fijne Damastin,
Tafelkleeden, Gordijnen, Tricot-Goederen (Systeem Jaeger) enz.
BANIERSTRAAT 60a - Telefoon 41889
Beveelt zich beleefd aan bij Indische families. C. MOLIJN. 5283

BREDA.
A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN
- DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR -
AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
Rotstuinen - Borders - Flagstons Tuinpaden
Artistiek Bloemwerk - Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

P. A. VAN DONGEN
Giro No. 123452 Breda 5272
Karrestraat 22 Interc. Telefoon 63
Handel in Oesters, Visch en Comestibles
Fongers Rijwielen - Van Delft's Kinderwagens
Jaarsma Vulcana Victoria Haarden - Luxe Artikelen
CHARLES JONKERS 5271
FIRMA JOS. JONKERS & ZOON
HAAGDIJK 3 - TELEF. 24 Breda

DE FIRMA WOLTERBEEK—SMITS
N. GINNEKENSTRAAT 33 Breda
Beveelt zich beleefd aan voor levering van alle Indische
Artikelen en Comestibles, alsook voor volledige Indische
Rijsttafels. - Telefoon 199. - 5276

Firma H. van Besouw
MARKT 27. - Tel. 504. - Breda.
Oud solied adres voor 5545
Tropen Uitzetten.
Vraagt prijscouranten of bezoek.

Tel. 1923 **TE Breda** Tel. 1923
is het van ouds bekende adres voor solide
Rolluiken, Jalouziën en Zonneschermen
Firma G. v. d. VELDEN
Alle voorkomende reparatiën.
Kantoor en Fabriek Haven 11—11a. 5548

AMSTERDAM
Kunsthandel JACQUES AA
Vijzelstraat 105. - Telefoon 30798. - Amsterdam.
Origineele Schilderstukken, Etsen, Pastels, van bekende
Meesters, w.o. Hobbe Smith—Garf, Versteeg, Martin
Monnikendam etc. - Vakkundige, gratis verpakking
voor de tropen. 5525

Familie Pension GEELHUIJSEN
STADHOUDERSKADE 131, AMSTERDAM. - Tel. 25668.
Ruime kamers op 1en stand, uitst. keuken, K. en w. str.
w. badk. Prijs v.a. f 4.- p. p. d. Fam. red. 5461
Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”.

Hoeden - Mantels - Japonnen
L. AUÉ (v.h. Maison Henri) 5485
Keizersgracht 770 - AMSTERDAM - Tel. 46749
(Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West”)

Gimmy N.V., Rozengracht 57
A'dam, Telef. 33566
**Neerlands' grootste Radio-
en Gramofoonhuis**
Ruime keuze - Gemakkelijke condities
5491

LEIDEN
Kapok- en Matrassenfabriek „KLEINE”
LEIDEN - Stationsweg 47a
Levering van Matrassen, Ledikanten enz. ook in huur,
per dag, per week, per maand of langer. 5246

AMERSFOORT
Stoomwasscherij „DE HOOP”
(GEBR. NIEUWLAND) 5300
Tel. no. 170. **AMERSFOORT.**
Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familien.

Fa. OOSTERVEEN
Langestraat 42 - Telefoon 77
Het meest gesorteerde Magazijn van: 5541
KRUIDENIERSWAREN, COMESTIBLES, DELICATESSEN,
FIJNE VLEESCHWAREN, INDISCHE ARTIKELEN.

BERGEN OP ZOOM
Luxe Bakkerij van Dixhoorn
KREMERSTRAAT 15-17. Telefoon 189.
BERGEN OP ZOOM (5482) Anno 1856
LEKKER BROOD

DEVENTER
Fa. F. VAN DE VOOREN & Co.
DEVENTER, Nieuwstraat 33. Telefoon 1082.
Moderne Optiek. Brillen, So Easy's en Pince Nez
Zeiss Glazen en Kijkers. 5339

Indische Uitrustingen
(ook voor Dames). Vraagt inlichtingen of catalogus.
„T MODEHUIS BATAVIA” 5341
Wed. A. Dorgelo & Zn., Lange Bisschopstr. 5, DEVENTER

ARNHEM
LUXE KOPER- EN TINWERKEN
Firma J. GRUTTERINK, Rijnstraat 7
ARNHEM.
Electrische Lampen en Luxe Huishoudelijke
Artikelen. (5389) Telefoon 23529.

Den Leden wordt beleefd doch dringend verzocht
bij adresverandering ten spoedigste
hiervan mededeeling te doen: in Nederland aan den
Heer Administrateur der Vereeniging, K. Voorhout 6,
Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger
den Heer L. M. F. PLATE, Oud-Ind. Hoofd-Ambtenaar
te Malang.

gekend aan bezitters van een Hollandsch Ulo-diploma, niet gelden voor gediplomeerden van een Mulo-school in Indië. Wel echter is er voor gediplomeerden van K. W. S. en K. E. S. meestal toegang te krijgen.

De eischen voor toelating tot de verschillende M. T. S.-sen in Nederland loopen nog al uiteen. Men wende zich voor nadere inlichtingen tot Gedelegeerden Studiecommissie Oost en West, Pr. Mauritspl. 23, Den Haag. Alleen zij er nog op gewezen, dat afkomelingen van een Mulo zonder Fransch en Duitsch voorwaardelijk toegelaten kunnen worden tot een voorbereidenden cursus van de M. T. S. te Utrecht. Na één jaar moeten ze dan een overgangsexamen afleggen voor die M. T. S., ook in de vakken Fransch en Duitsch.

Voor toelating tot de M. T. S. te Leeuwarden is noodig Mulo-diploma en in elk geval ook eenige kennis van Duitsch.

Toelating tot de Koninkl. School voor Kunst, Techniek en Ambacht (M. T. S.) te Den Bosch eischt Ind. Mulo-diploma B en voldoende kennis van twee vreemde talen, hetzij Duitsch en Engelsch, hetzij Duitsch en Fransch.

Heerlen geeft vrijstelling voor die vakken, waarvoor minstens een 6 is behaald op het eindexamen Mulo. Idem voor de vakken Fransch en Duitsch, en anders toelatingsexamen voor die talen.

School voor suikerindustrie te Amsterdam.

Deze inrichting, ook tot het technisch onderwijs behorende, leidt in de eerste plaats op tot chemiker of fabricatiechef aan suikerfabrieken, ook tot analyst voor andere deelen der chemische techniek. Een eigenlijk toelatingsexamen bestaat niet. In ieder afzonderlijk geval beslist de directie over de toelating. De school telt twee afdelingen: een opleidingscursus en een hoofdcursus.

Tot de opleidingscursus wordt toegelaten ieder met een algemeene ontwikkeling, ongeveer gelijk aan eindexamen 3-j. H.B.S. of Mulo. Zij, die deze cursus met goed gevolg doorloopen hebben dan wel een algemeene ontwikkeling, ongeveer overeenkomende met eindexamen 5-j. H. B. S., bezitten, worden toegelaten tot den hoofdcursus.

Elke cursus duurt één jaar (16 September tot 15 Juli). De hoofdcursus wordt van Oct. tot Dec. gevolgd door een campagne aan een suikerfabriek in Nederland, Duitschland of Frankrijk. De directie zorgt voor de plaatsing.

Schoolgeld: f 750 per jaar bovendien hoogstens f 10 per maand voor kosten, verbonden aan het werken op het laboratorium.

2. Zeevaartscholen.

Een opleiding voor de zeevaart geven de volgende scholen:

- 1 Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam.
- 2 Zeevaartschool te Rotterdam.
- 3 Zeevaartschool te Amsterdam (Zeemanshuis).
- 4 Noorderkweekschool „Abel Tasman” te Delfzijl.
- 5 Gemeent. Kweekschool te Groningen.
- 6 Idem te Scheveningen.
- 7 Zeevaartschool te Harlingen.
- 8 Idem, Schiermonnikoog.
- 9 Idem, Terschelling (Willem Barentszschool).
- 10 Idem Texel.
- 11 Idem Den Helder.
- 12 De Ruyterschool te Vlissingen.

Het Indisch Mulodiploma B geeft recht op toelating tot 3 t/m 12. Voor toelating tot 1 en 2 is echter beslist kennis van Fr. en Duitsch noodig. Bij 3 t/m 12 is in het algemeen voor diploma B (het beste!) 3, voor diploma A 2 jaar noodig. *Diploma B. geeft de meeste kans op plaatsing bij de groote stoomvaartmaatschappijen.*

Bij de studie is in 't algemeen de gang van zaken aldus:

- a. 3 jaar op school voor het behalen van diploma stuurmansleerling.
- b. 1 jaar varen bij groote stoomvaartmaatschappij.
- c. terug naar school om na korten tijd examen voor 3de stuurman te doen.
- d. 2 jaar varen als 3de stuurman.
- e. terug naar school voor korte repetitiecursus voor examen 2de stuurman.
- f. 2 jaar varen als 2de stuurman.
- g. als e. doch voor 1ste stuurman.

Hiermede is de studie afgelopen en is de bevoegdheid verkregen om als gezagvoerder groote vaart op te treden.

Aan de meeste zeevaartscholen kan ook een opleiding tot machinist plaats hebben. Soms is die opleiding volledig tot alle 4 diploma's scheepsmachinist (voorloopig, A, B, en C.) soms alleen voor lagere diploma's. Ook hebben de meeste zeevaartscholen een cursus voor marconist.

Aan enkele zeevaartscholen zijn internaten verbonden (b.v. aan de Kweekschool te Amsterdam: f 600 per jaar, alles, ook boven- en onderkleeding,

inbegrepen). Bij de toelating heeft altijd, vooral voor oogen en ooren, een geneeskundig onderzoek plaats. De Kweekschool te Amsterdam heeft een twee-jarige cursus voor jongelui met eindexamen 3-j. H. B. S. of Ulo B en een 1-jarige voor hen met eindexamen 5-jarige H. B. S.

Voor nadere inlichtingen: Gedelegeerden Studiecommissie O. en W.

3. Huishoud- en Vakonderwijs voor meisjes.

In alle plaatsen van eenige beteekenis bestaat gelegenheid tot het aanleeren van de noodige kennis en bedrevenheid in huishoudelijk werk en de naaldvakken (Opleiding tot huishoudkundige en costuumnaaister). Dan zijn er hier en daar ook nog scholen voor de opleiding tot onderwijzeres en/of leerares in de huishoud- en naaldvakken.

A. De opleidingen voor huishoudkundige loopen zeer uiteen. In den regel is de duur 2, ook wel 3 jaar, soms zelfs langer. Veelal is de minimumleeftijd 17 jaar. Het schoolgeld is vaak f 150 tot f 250 per jaar. Sommige scholen hebben internaten en dan kost de huisvesting meest f 1000 tot f 1200 per jaar. Meestal is het Ulo-diploma of een daarmee gelijkstaande ontwikkeling (ook het Indische Mulo-diploma) verplicht. Een eenvoudiger opleiding, die tot hulp in de huishouding, is goedkoop en vangt ook aan op lagere leeftijd.

B. De opleiding voor costuumnaaister geschiedt aan meisjesvakscholen, industriescholen of nijverheidsscholen (vaak tevens huishoudscholen) en is lang niet overal gelijk. Voor opleiding tot coupeuse bestaat gelegenheid te Amsterdam, Breda, Coevorden, Den Haag, Haarlem en Utrecht.

C. Opleiding tot onderwijzeres en leerares in de Huishoudvakken kan men (zie ook onder D) het Middelb. Technisch Meisjesond. noemen.

Zowel voor „koken en voedingsleer” als voor „huishoudkunde en waschbehandeling” bestaat een lagere en middelbare akte (staatsexamens). De opleiding vindt plaats te Amersfoort, Amsterdam, Den Haag, Groningen, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Utrecht, Breda, Den Bosch en Roermond. In de laatste drie plaatsen leiden de scholen slechts op voor de lagere akte, in alle andere ook voor de middelbare.

Na het behalen van het diploma voor huishoudkundige (zie onder A) is de opleidingsduur voor de lagere akte 2 jaar, voor de middelbare daarna nog 1 of 2 jaar. Schoolgeld f 150 tot f 250 per jaar. In Amsterdam, Nijmegen en Rotterdam zijn internaten aan de scholen verbonden. Kosten f 930 tot f 1250 per jaar.

Voor toelating is het Ulo-diploma of 3-jarige H.B.S. vereischt (ook dipl. Ind. Mulo B met Fr. en/of Duitsch: de studieboeken zijn gedeeltelijk in die talen gesteld!)

D. Opleiding tot Onderwijzeres en Leerares in de Naaldvakken.

De opleiding geschiedt voor:

- a. Akte nuttige (1 à 2 jaar) en fraaie (veelal 2 jaar) handwerken.
- b. Lagere akte voor de naaldvakken (meest 3 jaar).
- c. Middelbare akte voor Lingerienaaien (na b. nog twee jaar).
- d. Idem. Costuumnaaien (na b. nog twee jaar).
- e. Idem Kunstnaaldwerk (3 à 4 jaar).

Voor e. is een opleiding te Amsterdam, Den Haag (alleen voorbereidend), Groningen, Rotterdam en Schiedam. Voor deelneming aan het examen onder e. wordt de akte fraaie handwerken vereischt.

4. Studie tot het verkrijgen van akten voor het Voorbereidend en Lager Onderwijs.

- A. Fröbelonderwijs.
- B. Montessori-onderwijs.
- C. Lager Onderwijs.

A. Hiervoor bestaan twee akten: Diploma a: Bewaarschoolonderwijzeres. Diploma b: Hoofdakte.

De opleiding geschiedt aan de Kweekscholen te Leiden en Rotterdam, de gemeentelijke vormschool te Amsterdam, de gemeentelijke cursus te Den Haag en verschillende Christelijke cursussen en R.K. vormscholen.

De opleiding voor diploma a duurt 3, 4 of 5 jaar, die voor b daarna nog 2 jaar. *Nadere inlichtingen: Gedeleg. Studiecommissie Oost en West.*

B. Leidsters voor het Montessori-onderwijs worden opgeleid aan:

- a. De vereenigde Opleidingscursus voor Montessori-leerkrachten Amsterdam.
- b. De cursus van de Vereeniging tot Opleiding van leerkrachten volgens Montessoribeginselen te Den Haag.
- c. De Utrechtsche Cursus tot Opleiding van Montessori-leerkrachten.
- d. De Gemeentelijke Cursus te Rotterdam.

De cursussen duren 2 jaar (te Amsterdam ook 1 jaar) en zijn toegankelijk voor hen, die een eindexamen 5-jarige Middelbare School of daarmee ge-

HOTEL DES DEUX VILLES

BUITENHOF — 's-GRAVENHAGE

Telefoon 15950, Telegram adres TWEESTEDEN

Kamers met stroomend water en privé-bad

RESTAURANT DES DEUX VILLES

Groote Zalen en Salons voor

Collations - Dinners - Recepties

Diner Concert

5104

lijkstaande inrichting, de L.O.-akte of Voorbereid. Onderwijsdiploma bezitten en 18 jaar (Amsterdam 20 jaar) oud zijn. De kosten bedragen f 200 per cursusjaar.

De vooruitzichten zijn zeer gunstig, daar het aantal Montessorischolen zich steeds uitbreidt. De cursus te Rotterdam is alleen voor onderwijzeressen van het Gemeentelijk Fröbelonderwijs te Rotterdam.

C. Ouders in Indië dienen er wel rekening mede te houden, dat het examenprogramma voor de Onderwijzersakte in de laatste jaren in Holland zeer is gewijzigd. Het tegenwoordige examen omvat ook de drie moderne talen en de wiskunde, n.l. meetk. (vlakke meetk. en stereometrie) en algebra.

De opleiding geschiedt aan Kweekscholen van Rijk, Gemeente en godsdienstige en neutrale scholen van particuliere vereenigingen. Ook bestaan er nog enkele Rijks- en bijzondere Normalessen en dan zgn. „stoom”-cursussen van 1 jaar voor bezitters van eindexamen 5-jarige H.B.S. en Gymnasium, van 2 jaar voor bezitters van eindexamen Mulo.

De meeste kweekscholen hebben 4 jaarklassen; 3-klassig zijn de rijkskweekscholen te Alkmaar, Middelburg, Breda, Den Haag en Utrecht en de Christ. Da Costa-Kweekschool te Haarlem.

Eischen van toelating:

a. Tot de 1ste klasse der 4-jarige kweekschool: 14 of 15 jaar oud op 1 Aug., toelatingsexamen in de vakken der L. S. plus een weinig Fr.

b. Tot de 2de klas der 4-jarige of de 1ste klas der 3-jarige kweekschool: eindexamen ULO of 3-jarige H.B.S. of overgang naar 4de klas eener 5-jarige H.B.S.

c. Tot de 3de klas der 4-jarige kweekschool of de 2e klas der 3-jarige kweekschool: eindexamen 5-jarige H.B.S. of Gymnasium.

5. Middelbare Koloniale Landbouwschool Deventer.

Deze inrichting is bestemd voor hen, die zich na enkele jaren Voorbereidend Hooger, Middelbaar of Meer Uitgebreid Lager Onderwijs te hebben genoten, voor de landbouwpraktijk in de tropen, in het bijzonder in Nederl.-Indië, wenschen voor te bereiden. De school geeft opleiding voor de uitoefening van de tropische landbouw in het algemeen. Met het eindexamen der M.K.L.Sch. heeft men een goede basis om zich in de praktijk in Indië voor de speciale cultures te bekwamen. Na het behalen van het eindexamen bestaat gelegenheid om aan een der vervolgcursussen de voorbereiding voor verschillende cultures te voltooien.

Van het toelatingsexamen zijn vrijgesteld zij, die Mulo B (of Ind. Mulo B met Fr. en Duitsch) of eindexamen 3-jarige H.B.S. bezitten of overgegaan zijn naar de 4de klas eener 5-jarige H.B.S. of B. Leerlingen, die overgegaan zijn naar de 4de klas eener liter. econom. afdeling van een 5-jarige H.B.S. of van een Gymnasium zijn gedeeltelijk vrijgesteld. Candidaten met eindexamen van een erkende Handelsschool met 4- of 5-jarige cursus of van een litt. econom. afdeling eener 5-jarige H.B.S. worden ook tot de 1ste klas toegelaten. Bezitters van eindexamen B eener 5-jarige H.B.S. of van een Gymnasium B worden zonder examen toegelaten tot de 2de klas.

Er zijn 3 leerjaren. Bij de aangifte voor toelating moet opgegeven worden, in welke van de 2 talen, Fransch of Duitsch, die beide tot de examenvakken behoren, de leerling later het onderwijs zal volgen. Schoolgeld: f 100 per jaar. Voor nieuwe boeken etc. moet gerekend worden op f 50 in de 1ste, f 45 in de 2de en f 25 in de derde klas, voor excursies, beoefening sport etc. f 25 per cursus.

Vóór hun komst op school moeten de leerlingen medisch onderzocht worden ten opzichte van hun geschiktheid voor een toekomstig verblijf in de tropen.

Tot de Kolon. Suikercursus te Deventer kunnen alleen abiturienten der M.K.L.Sch. te Deventer worden toegelaten, idem tot de rubber-, tabaks-, thee- en kinacursussen.

Wij installeeren
UW WOKING
Wij leveren U
DAME-EN
HEEREN-
KLEEDING
IN BETER GENRE

ALLES
betaalbaar
in 10 tot 15
maandelijke
termijnen
zonder
VOORUITREKING

DE CENTRALE
WARENMAGAZINEN
N.Z.-VOORBURGWAL 312
TEL. 43172-AMSTERDAM

ROTTERDAM: Lange Pannekoekstraat 1.
DEN HAAG: Gedempte Burgwal 45.
UTRECHT: Witte Vrouwenstraat 10.

5400

De medische nood in Indië.

Het werk van „Simavi”.

Wij hadden reeds eenige malen gelegenheid in deze kolommen de aandacht te vestigen op het mooie werk dat door de hier te lande — Parklaan 6, Zeist — gevestigde vereeniging „Steun in medische aanlegenheden voor inheemschen” is ondernomen. Het orgaan der vereeniging geeft een degen arbeid een goed beeld; hier wordt werk verricht, dat de belangstelling van alle vrienden van Indië in ruime mate verdient. Dezer dagen is verschenen no. 3 van „Medische Nood”, waarin als een der geestes van het Oosten de lepra wordt besproken en waarin een antwoord wordt gegeven op de vraag wat er in Oosten West-Indië tegen de lepra wordt gedaan. Eenige afbeeldingen van leprozen-kolonies verlichten den tekst.

Van belang lijkt het ons hier in het bijzonder de aandacht te vestigen op een bijdrage van dr. G. Royer „Een onjuist argument”.

Voor de medische zending op Java wordt het een moeilijke tijd, schrijft dr. Royer. Moeilijk althans wat betreft de uitbreiding en het vestigen van nieuwe posten. De regering is bevreesd dat de Mohammedaansche bevolking verstoord is over eventuele uitbreiding van de medische zending en remt daarom deze uitbreiding steeds meer en meer. Zoodra de medische zending ergens nieuw werk in den een of anderen vorm wil beginnen (overnemen van bestaande, slecht of onvoldoend werkende Gouvernements ziekenhuisjes, of beginnen van geheel nieuw werk) wordt aan den Regentschapsraad, waarin overwegend Mohamedanen zitting hebben, gevraagd of zij er niet voor voelen zelf zoiets ter hand te nemen. Indien niet, dat dan de zending het doen zal. Deze inkleding is voldoende om het antwoord uit te lokken, dat het regentschap zelf de ziekenverpleging zal ter hand nemen. En de medische zending heeft dan alweer achter het net gevischt. Werd nu de Inheemsche bevolking op voortreffelijke wijze door dezen medischen dienst van het regentschap geholpen, zoodat zij dat door de zending gedaan zou worden, Simavi zou geen reden tot beklag hebben. Maar het gebrek aan ervaring op het gebied van Inlandsche ziekenverpleging en het gebrek aan toegewijde doktoren en zusters doen het vermoeden wettigen dat al deze pogingen op weinig zullen uitloopen en de bevolking beter gediend was wanneer men dadelijk de zaak aan de medische zending, die over een uitgebreide en veelsoortige ervaring beschikt en meestal de juiste leiders voor dit werk weet te vinden, in handen had gegeven.

Onjuist is het, — aldus dr. Royer, — dat hierbij telkens weer het argument naar voren gebracht wordt, dat de Inheemsche bevolking liever niet zich in de zending ziekenhuizen laat opnemen en dat daarom neutrale of Mohammedaansche ziekenhuizen de voorkeur verdienen. Dit is een gelegenheidsargument, dat niet waar is. In de Zending ziekenhuizen wordt er althans niets van gemerkt. Dezer dagen kwam ons een staattie in handen van het zending ziekenhuis in Solo (Midden-Java), dat wel op duidelijke manier het fictieve van dit argument in het licht stelt. (In Solo is ook een neutraal ziekenhuis voor de Inheemsche bevolking).

	Aantal nieuw ingeschreven poliklinische patiënten.	Gemiddeld aantal in het ziekenhuis per dag opgenomen patiënten.
1925	7407	193
1926	8252	210
1927	9506	251
1928	10463	259
1929	13551	282

Ook in andere richting namen de werkzaamheden beduidend toe. Zoo vermeerdeerde het aantal operaties in die vijf jaar van 248 tot 647 en nam het aantal bevallingen toe van 135 tot 449.

Het zou niet moeilijk zijn ook van andere ziekenhuizen dergelijke sprekende cijfers te verkrijgen. De stormachtige opbloei van het pas begonnen ziekenhuis Soekoen in Malang demonstreert ook hetzelfde.

Het regeeringsbeleid moge de noodzakelijkheid medebrengen de medische zending te remmen; Simavi mag deze noodzakelijkheid betwijfelen, maar zal de kolommen van dit blad niet (althans nu zeker niet) voor de bestrijding van deze zienswijze benutten. Maar wel, besluit dr. Royer, mag van dezen kant op de onjuistheid van het argument gewezen worden.

Uit mijn Siameesch Dagboek

door

L. D. PETIT.

In het gebouw van het Ministerie van Justitie te Bangkok waren wij getuigen van een eigenaardige plechtigheid: na een vergelijkend examen werden drie juristen gekozen om naar het buitenland gezonden te worden teneinde daar hunne rechtsstudies voort te zetten; één ging naar Engeland, één naar Frankrijk, één naar Duitschland.

Wij hadden een bescheiden plaatsje ingenomen, de groote audiëntiezaal was gevuld met familieleden en belangstellenden. Op de eerste rij zaten de drie uitverkorenen, keurig gekleed, witte jas toetoe, blauwe panung (sarong als harembroek opgenomen) witte kousen en zwarte gelakte schoenen.

De Minister van Justitie wenschte de drie geluk met de zoo bijzondere onderscheiding en gaf hun verschillende goede wenken. Onze vriendelijke gids vertaalde deze voor ons, ik heb ze vastgelegd omdat zij mij in verband met het verblijf van zoo talrijke Indonesiërs in Europa ten zeerste troffen.

„Mijne heeren”, begon Zijne Excellentie „gij hebt reeds de roeping van het Recht in u gevoeld, hierdoor weet gij dus reeds wat gij behoort te doen en wat gij niet behoort te doen. Maar toch hoop ik dat hetgeen ik u ga zeggen door u in ernstige overweging genomen zal worden.

„Voor het groote voorrecht dat gij uitgezonden wordt om uwe studies in het buitenland te voltooien daarvoor behoort gij uw geheele leven dankbaar te zijn jegens Z.M. uwen Koning. Na deze studieperiode wordt van u verwacht dat gij terugkomt om uwen Koning te dienen op de meest vruchtbare wijze. Slechts de allerbesten onder u werden voor deze onderscheiding uitgekozen daar de Staat een aanzienlijke som voor u elk te betalen zal hebben. Het Ministerie van Justitie heeft zijn keuze gedaan door een voor iedereen openstaand vergelijkend examen. Maar, mijne heeren, een persoon van goede intellectuele ontwikkeling is niet altijd een ijverig dienaar van den Staat, zijn gedrag zou wel eens niet kunnen beantwoorden aan den hoogen maatstaf welke hier in dit geval vereischt wordt.

„Gij echter, gij moogt er allen trotsch op zijn dat gij gekozen zijt uwe studies in het Buitenland te voltooien want dat wil voor u zeggen dat gij, afgescheiden van uwe beantwoording aan de eischen van het examen, zijt van goed gedrag en goed karakter. Ik spreek dan ook het vertrouwen uit dat u verder met ijver zult studeeren en steeds het goede zult betrachten.

„Laat ik u nog eenige wenken geven, laat ik beginnen u aan uw Godsdienst te herinneren. Godsdienst dient om de levenswijze meester te blijven. Elke godsdienst die goede beginselen heeft, moet hun die zijn volgelingen zijn, tot zegen strekken. Het Boeddhisme is de godsdienst der Siameezen, is dus uw godsdienst, welke bestaat uit voorschriften die ons leeren ons goed te gedragen. Nooit moet gij u, mijne heeren, daar in het Westen schamen over uw godsdienst, noch moet gij dien aannemen van het land waarheen gij gaat, want laten wij toch niet vergeten, dat iemand die zijn godsdienst verandert, zichzelf aan kritiek blootstelt wegens de ongewisheid in zijn gelooven en het is daarom, dat vele hooggeplaatste lieden, die hunne kinderen naar het buitenland zenden, ze eerst als novicen of op andere wijze de gelofte laten afleggen volgelings van Boeddha te worden.

„Door den Minister van Justitie wordt u onder voogdij gesteld van den Siameeschen Gezant aan het Hof van het land waarheen gij u begeeft en onder toezicht van den superintendent der studenten in dat land. Wees niet overhaastig, eigendunkelijk, pedant of koppig in het kwade. Gij moet beleefd zijn, gehoorzaam, bereid om vermaningen van uwe meederen aan te hooren en alle slechte zaken te vermijden. Uw geldelijke toelage is slechts voldoende voor u om behoorlijk en behagelijk te leven, daarom moet u haar economisch uitgeven, in verhouding tot uw stand als student. Ten allen tijde behoort gij te denken dat uwe toelage een deel uitmaakt van de begroting van den Staat en voor het welzijn van uw land, zij wordt u dus niet gegeven voor lichtzinnige vermaken. Vermijdt dus het in schuld geraken dat u slechts oneer zal brengen en uw voogd moeilijkheden zal bezorgen.

„Sommige uwer voorgangers schrijven voortdurend

ENGELSCH
EETKAMER
BUFFET 150 B.
TAFEL
2 FAUTEUILS
4 STOELN

GLD. 428.-

MEUBELFABRIEK
MESKER
10 PARKSTRAAT
DEN HAAG

5604

naar hunne ouders of familieleden om meer geld. De bijdrage, u toegestaan door het Gouvernement is ruim voldoende, mits zij op een behoorlijke wijze besteed wordt.

„Buitensporige gewoonten kunnen een student geheel ten gronde richten, geef daarom uw zakgeld op een zoodanige wijze uit dat gij er mee uitkomt. Dan zijn er ook nog studenten die er van houden hunne kleeren van de fijnste kwaliteit en van de meest opvallende kleuren te dragen. Dit vermeerdert hunne uitgaven zonder eenigen baat. Indien gij naar goedbekende kleermakers gaat, ik bedoel naar die, welke de mode op dat gebied aangeven, dan zult gij buitensporige prijzen te betalen hebben en gij zult krijgen wat uw stand als student niet past. Laten wij toch niet vergeten dat het dragen van kostbare kleeren en van juweelen alleen maar den indruk tweeweg brengt, dat gij u niet behoorlijk weet te kleeden.

„Onmiddellijk bij uw aankomst in dat vreemde land, zult gij gewoonten en etiquette vinden, welke u vreemd zijn. Deze hebt gij op te merken en na te vragen. Studenten die gezonden worden bij eene familie om daarbij in te wonen, laten die toch niet vergeten hun uiterste best te doen om zich netjes te gedragen en steeds goede manieren te toonen.

Waak ook voor uwe gezondheid. Gij moet hard studeeren, maar gij moet ook rusten en lichaamsbeweging nemen. Maar neem deze raad van mij aan, doe dat met mate, want indien u te veel aandacht aan de sport besteedt dan zal de belangstelling in uwe studie verflauwen. Vergeet geen enkel oogenblik dat het Ministerie van Justitie u naar Europa zendt om meer kennis te verwerven en niet om roem te behalen in de sport.

„Doe slechts aan sport als een opwekkend middel om uwe gezondheid te bewaren, overdrijf noch in uw studies, noch uwe lichaamsbewegingen. Besteed uwe vrije dagen om meer van het land, van zijn bewoners en zeden en gewoonten te kennen.

„Er zijn slechts weinig Siameezen in Europa, waak dus heel zorgvuldig voor uw doen en laten, want bedenkt dat al wat u doet de reputatie van uw land baten of schaden zal.

„Bij het bestudeeren van het buitenlandsch recht en van een vreemde taal, moet u nimmer vergeten dat het doel is u later in staat te stellen de Siameesche wetten toe te passen in de Siameesche taal, gij moet dus uw kennis van het Siameesche recht levendig houden en ook het Siameesch door een vlijtige beoefening.

„Hoe vaak gebeurt het niet dat een student, terugkomende uit den vreemde met een graad of certificaat, neerziet op degenen die niet zoo bevoorrecht zijn. Dit, mijne heeren, moet gij vermijden. Uw succes, in het buitenland moet u in staat stellen het recht van verschillende landen te vergelijken, het Siameesch recht beter te verklaren en toe te passen. Het moet zijn als iemand die een sleutel voor een andere kast met kennis bezit. Maar als die sleutel, aldus verkregen, roestig wordt, of de bezitter vergeet, hoe hij hem moet gebruiken, wegens het in gebreke blijven bij de toepassing daarvan, dan zal die bezitter volstrekt niet beter zijn dan zij die thuis gestudeerd hebben. Hij die in het land zelf gevormd is en voortdurend meer kennis verwerft van de zaak in de uitoefening van zijn beroep, zal, indien hij ook vlijtig en goed van gedrag is, een goed ambtenaar zijn en in geen enkel opzicht achter staan bij hem, die eene buitenlandsche opleiding had. Promotie moet toch bepaald worden door kennis, ijver, gedrag en ancienniteit.

„En ten slotte, mijne heeren, kom ik aan een der eerste punten. Gij die door het Ministerie van Justitie naar het buitenland gezonden wordt, zijt toch voor het grootste gedeelte jonge, ongehuwde mannen. Gij kunt verliefd worden op vreemde

HAAR DROOM WERKELIJKHEID.
 Dit was slechts mogelijk doordat de oer-
 de Duitse betalingen met ons regelde.
 Laat hij dit ook voor U doen en
 slaagt U daarom onze geluk-
 slingerde prijsaanbieding en Son-
 des of maandenlang eens aan.
 OMDR TE CASSETTES VOLLEN
 BOVENSTAANDE AFBEELDING IN
 ROESTVRIJE MESSEN VANAF **F 80.25**
BETALING IN GED. ELTEN
 (Een Indië verzending met verzamel- en verzendingen)
 100% VOOR INDIË
 Levering rechtstreeks aan particulieren.
N.V. DUBÉ
TAFELZILVERFABRIEKEN
 SCHIEKADE 190 ROTTERDAM
 Omsluit verzenden-omdat (leem winkel)

Toonkamers Den Haag:
COPERNICUSPLEIN 4.

Telefoon 32984. 5569

DUBÉ BON (ALSDORF WEG IN ENVELOPPEN)
 VERZOEK GEMEEL ONVERPLICHT TOEZICHTING VAN
 NED. RIJ. JAKOBSAANT. CONDITIE OF MONSTER
 Naam:
 Adres:
 Woonplaats:

meisjes, daar er geen gelegenheid is in aanraking te komen met Siameesche meisjes. Laat ik hier onder uw aandacht brengen, mijne heeren, dat het huwelijk een der gewichtigste factoren in ons leven is. Een vrouw is de gezellin, die u het hoogste geluk maar ook het diepste ongeluk kan brengen. Het is altijd veel beter ongehuwd te blijven dan een slecht meisje tot vrouw te nemen.

„Maar laten wij eens veronderstellen, dat de Siamees in het buitenland een meisje huwt van andere nationaliteit en laten wij aannemen, dat dat meisje in alle opzichten respectabel is en zij beiden gelukkig zijn. Teruggelaten in Siam doen zich moeilijkheden voor in hun huwelijksaangelegenheden die meestal uitloopen, wij hebben het zoo dikwijls bij zonen van andere Oostersche landen gezien, op een ongelukkig huwelijk.

„De Europeanen hebben toch zoo tal van gewoonten afwijkend van de onze, aan tafel, in het gewone omgangsleven, in den godsdienst. Dat allemaal maakt het voor een Europeesche buitengewoon moeilijk omgang te hebben met de familieleden van haar man. Dan komt er bij dat het Europeesche meisje de tropische hitte niet langdurig verdragen kan en dat zij dus van tijd tot tijd naar Europa moet terugkeeren, hetgeen meebrengt dat er veel geld uitgegeven moet worden.

Voordat gij dus besluit eene uitheemsche vrouw te trouwen, bedenk dan eerst met zorgzaamheid uwe maatschappelijke positie — en oordeel dan voor u zelf of het wel gerechtvaardigd zou zijn een buitenlandsch meisje mede te brengen om met u in eene omgeving als van u te leven — en dat met verwachting op geluk. Overleg tevens of uwe inkomsten wel zoo zullen zijn om haar een comfortabel huis aan te bieden, want bedenk dat het gemiddelde Europeesche meisje veel meer eischen heeft dan het meisje uit uw eigen land.

„Ik spreek hier in het algemeen, wel wetende, dat er natuurlijk uitzonderingen zijn, maar die behooren tot de groote zeldzaamheden. Beschaafde Siameesche meisjes bezitten deugden die in geen enkel opzicht minder zijn dan die van Europeesche meisjes. Gemengde huwelijken zijn nergens populair noch hier in Siam, noch onder de Europeanen en gij moet vooral niet vergeten dat de student, die op kosten van den Staat studeert, voor een huwelijk met een buitenlandsche eerst toestemming moet verkregen hebben. Vreemde landen hebben hunne bestuursvormen, geheel verschillend met die van ons. Een soort bestuur kan zeer geschikt zijn voor een bepaald volk, voor een bepaald land, maar daarom nog niet passend voor een ander volk, voor een ander land. Men kan in het algemeen zeggen dat wanneer de bestuursvorm van een land, voorspoed en geluk aan zijn burgers brengt, dan is die bestuursvorm het geëigende voor dat land.

„Welnu, mijne heeren, Siam kan een bestuursvorm bezitten, geheel verschillend van dien der Europeesche landen, maar die van ons en daar kunnen wij nooit genoeg trotsch op zijn, geeft prachtige resultaten, dank zij de groote verdiensten van Z.M. Onzen Koning. Onze burgers leven toch gelukkig en in grooter voorspoed dan die van menig ander land. „Mijne heeren, met deze woorden neem ik afscheid van u, het ga u wel!”

Van Week tot Week.

Van Dinsdag 18 tot Maandag 24 November.

Een bericht uit Havana vermeldt, dat president Machado het wetsontwerp inzake het suikerplan Chadbourne ondertekend zou hebben.

De Handelsvereniging te Semarang heeft den repatriërenden agent der „Internatio”, den heer A. Hombrink, die tot directeur is benoemd, een afscheidsdiner aangeboden, waaraan deelnemen de gouverneur van Midden-Java, de burgemeester van Semarang en vele andere autoriteiten, zoodat de geheele handelswereld. De heer Hombrink vertrok den 19den met de Indrapoera naar Nederland.

Den administrateur en assistenten van de onderneming Telok Pandje, in Kota Pinang (O. v. Sum.) van de Dansk Ostindisk Plantage Selskab, is voorloopig ontslag aangezegd, hetgeen definitief wordt indien binnen vier maanden geen verbetering in den toestand komt.

De landbouw-onderneming Rantau, in Kwala Simpang (Atjeh), van de Noord Sumatra Cultuur Mij. te Medan, heeft 500 Javaansche koelies ontslagen.

De uitzending van koelies door het „Adek” is geheel gestaakt. In October keerden 2800 koelies uit Deli en 700 koelies van elders naar Java terug. De Adekkantoren te M. Cornelis en Soerabaja zijn gesloten, dat te Semarang is, wegens de centrale ligging, heropend. Het personeel der kantoren is ontslagen.

Te Bandoeng is de oprichtingsvergadering gehouden van den Ned.-Indischen Plantersbond. De belangstelling was zeer groot. In zijn openingsrede memoreerde de heer D. J. M. van der Hoop, dat de Culturbond en de Vereniging van Administrateurs veel goeds hebben tot stand gebracht, doch in verval zijn geraakt. De leden kunnen lid worden van den nieuwen bond. Tot voorzitter van het hoofdbestuur is benoemd mr. Martens, die vaststelde dat in den bond is belichaamd het bewustgeworden besef, dat de persoonlijke belangen van den planter een integreerend complex vormen in het productie-proces.

Gemeldt wordt, dat een minderheidsrapport van den Onderwijsraad te verwachten is met het voorstel alle onderbouwen in het nieuwe herorderingsplan zonder Nederlandsch te laten beginnen. Uit een nationaal oogpunt wordt de moedertaal in den onderbouw zeer aanbevelenswaardig geacht en het twee-talensysteem fnuikend. Uit een volkscultureel oogpunt, d. w. z. van een ruim nationaal standpunt beschouwd, zou zulk een rapport de uiting genoemd kunnen worden van politieke bijziendheid, die verhindert verder te zien, dan het naar den eischen der heerschen- de mode klein gehouden nationalistische wip- neusje lang is.

Bij het patrouilleeren van een brigade, onder den 1en luit. d. inf. L. J. Prummel, in Boven-Tadoe, op de Westkust van Atjeh, waar eenige menschen worden verdacht behulpzaam te zijn bij het fougereeren van de bende van Teukoe Radja Tampo, is op 15 dezer de brigade bij de controe van kampongkaarten aangevallen door een met een parang gewapenden Atjeher. Luitenant Prumme werd onbeduidend gewond. De aanvaller werd neergelegd.

Het opnemingsvaartuig Willebrord Snellius is te Soerabaja teruggekeerd. Het oceanografisch, geologisch en biologisch onderzoek van het oostelijk deel van den Archipel is afgelopen. Met het echo-loodingsstoel zijn 32,451 dieptebe- palingen verricht en in kaart gebracht, waarmede het tot dusver buiten een dieptelijn van 200 M. bekende aantal is vertienvoudigd. Voorts werden tal van stroommetingen en andere waarnemingen verricht.

Het aantal bedevaartgangers voor Mekka bedraagt dit jaar nog niet de helft van vorige jaren. Tot heden werden slechts 8500 Mekkagangers ver- voerd (v. j. 28.000).

De Planter vermeldt over het eerste halfjaar 1930 ter Oostkust van Sumatra 29, in Atjeh 5 koelie-aan- vallen of bedreigingen, waarvan één met doode- lijken afloop; en wel 7 door Chineezee, de rest door Javanen en Soendaneezen.

De voorstellen der commissie ter voorbereiding van een regeling van den rechtstoestand der Indische ambtenaren, nopens de vaststelling van regelin- gen inzake het opleggen van administratieve straffen en het beroep daarop, het georganiseerd overleg omtrent ambtenaarsbelangen, het ge-

FLATS

IN HET FLATGEBOUW

BREITNERLAAN TE 's-GRAVENHAGE

nabij den Benoordenhoutscheweg. Tennisbaan, oefen- golfbaan, 3000 M2. tuin, daktuin met overdekt terras en tochtvrije serre, autoboxen, centrale verwarming, telefoon, warm en koud water, complete badinstallaties, vaste waschtafels, koelinstallatie en complete keukensbepanning in elke flatwoning, naadlooze vloerbedekkingen, centrale eetzaal, centrale keuken, 3 liften en alle luxe en comfort die in een moderne flat verwacht mogen worden. Nog flats in prijzen v.a. 11350,—. Indeling der flats naar keuze der huurders. 5577

Inlichtingen en prospecti ten kantore der N.V.:

FLUWELANBURGWAL 12, TELEFOON 13087,

van 3 tot 5.30 uur iederen werkdag behalve Zaterdags.

nieten van particuliere inkomsten door ambte- naren, en het verleenen van ontspanningsverlo- ven aan burgerlijke landsdienaren zijn voor advies naar de departementen gezonden. De ver- schillende adviezen zullen eerst in den raad van departementshoofden worden behandeld, alvo- rens aan de regeering te worden aangeboden.

De gouverneur van Curaçao heeft den Kolonialen Raad uitgenoodigd tot een bezoek aan de Bovenwind- sche eilanden. Eenige leden van dien raad zullen aan deze uitnoodiging gevolg geven, en in Ja- nuari a.s. per oorlogsschip derwaarts vertrek- ken.

Dr. F. D. K. Bosch gaat eind November voor een stu- diereis van 3 maanden en ter aanknooping van wetenschappelijke betrekkingen, in verband met den oudheidkundigen dienst, naar Indo-China.

De Importeursvereniging te Batavia bepleit, in 1931 geen Pasar Garbir te houden, in verband met de daardoor veroorzaakte wanbetaling. Hiermede wordt wel een zeer sprekend en typee- rend kiekje uit de indische samenleving gebo- den.

Alvorens naar Europa te vertrekken, heeft Viriato Gu- tierrez, de Cubaansche senator en leider van de delegatie der suikerproducenten, het vertrouwen uitgesproken, dat de internationale conferentie, welke op 4 December te Brussel aanvangt, tot definitieve plannen zal leiden om productie en consumptie van suiker met elkaar in overeen- stemming te brengen. Hij verklaarde, dat de deelneming van de Nederlandsche belanghebbenden, die zich daarvan bij vorige besprekingen onthielden, een goed voorteken is. Behalve Bel- gië, Cuba, Java, Hongarije, Polen, Tsjecho- slwakije en Duitschland moeten volgens Gutierrez, Engeland, San Domingo en Peru ook deel ne- men aan de conferentie.

Berichtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

De Japansche Tooneeluitvoering.

De driemaal herhaalde tooneel-uitvoering der Japane- sche spelers van het Kabaki Theater uit Tokio is wer- kelijk voor de Residentie een groot gebeuren geweest. Telkens was het Gebouw van Kunsten en Wetenschap- pen uitverkocht, tot den nok toe gevuld met een publiek, dat zich hoe langer hoe meer in de Japansche sfeer in- leefde en dan ook intens genoot van het sublieme spel in statigen stijl, waarbij muziek, dans, geste en mimiek tot één prachtig geheel werden. De ideale tooneelkunst!

De prachtig gestyleerde, symbolische figuur de „Wa- pendrager” — de incarnatie van den ongeschreven code van Eer en Recht, het Boeshodo der Somoeraï (de kaste der edellieden), door den hoofdman, tevens regis- seur van de troep, voorgesteld en die in het tweede stuk, zich opofferend voor de eer van zijn vriend, op zoo in- drukwekkende wijze harakiri pleegde, is werkelijk „om nooit te vergeten.”

Alles is daarin gestyleerd tot zelfs het gewone loo- pen, eerder voortschrijden te noemen, en het spreken der hoofdpersonen in het Kamakora, de meest deftig, hoofsche en afgemeten taal, welke daarom toch de onderscheiden gemoedsaandoeningen, ieder op de juiste wijze, kan uitdrukken: vleiend in liefde-scène, plechtig bij machtsvertoon, vlijmend onder smart en pijn, zooals wij 't achtereenvolgens in de drie volksdrama's te zien en te hooren kregen.

Op het programma stonden er slechts twee, deze werden echter beide vóór de pauze gespeeld en tot be- sluit kregen wij nog een derde: Ben Ki genaamd, een historisch schouwspel uit omstreeks de 12de eeuw, dat de twee andere nog in grootscheid van stijl overtreff. Hetzelfde gegeven: de vlucht van den broeder van den Dictator, Gendji, die volgens de laatste historische ont-

LOUIS KORIJN & Co.

Anno 1880 5516

Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Heerengracht 418

Bijkantoor: 's-GRAVENHAGE, Mauritskade 1

Telefoon 15960 (3 lijnen)

Haagsche Beurs, Telefoon 10616

EFFECTEN - COUPONS

dekkingen, de latere Djingis Khan zou geweest zijn, worden ook in het Sacrale Japansche „No.”-spel verwerkt, dat alleen door Samperai mag worden opgevoerd.

Prof. Dr. D. van Hinloopen Labberton, thans Rector aan het Theosofisch Lyceum te Naarden, heeft toen hij Nederlandsch en Maleisch doceerde aan de Hoogeschool te Tokio, het zoo ver gebracht, dat hij ook een rol in dit beroemde spel kon vervullen. Een bewijs dus, dat ook Westerlingen zich geheel in een vreemde Oosterse kunst kunnen inleven.

Het eerste stuk: *Koi-No-Yozakura* (Liefde onder de Kersenbloesems) geeft een kijkje in een Japansche „Theehuis”, de eenige plaats, waar de schoonheid der beroemde „dansmeisjes”, in haar kleurrijke kleedij, goed tot haar recht komt, gelijk die der maan in een vijver. Zoo sprak de „conferencier”, Mr. van Riemsdijk Jr., die op duidelijke wijze, vóór iedere vertoening, de noodige uitleggingen gaf.

Toen zijn wij getuigen geweest van een fel gevecht tusschen twee minnaars om hetzelfde meisje: een gestyleerde strijd, die ons dadelijk denken deed aan de *Wireng's* der Javaansche Vorstenlanden, welke 't echter in fraaiheid zeker nog hiervan winnen. Ook de scherp-hooge tonen van den zang verplaatste ons naar Java, waar het *gamelan* orkest schooner is en aangrijpender dan de Japansche muziek, hoezeer deze ook in rythme en stijl het spel accentueert.

De daarna gegeven „Vossedans” door *Tokujiro Tsutsu-sai*, den leider van het gezelschap, hoe boeiend ook, kan toch niet halen bij b.v. een in grooten stijl uitgevoerde *Ketono*.

Het tweede drama: *Kage-No-Chikara* (De Macht van de Schaduw of *Wajang*, hier bedoeld als die van het Gezag) gaf een climax te zien, zoowel wat de handeling als de zwaardgevechten betreft.

In het derde wordt het toppunt bereikt.

Henri Borel zegt hiervan in zijn opgetogen bespreking in „Het Vaderland” j.l., Zondagblad, o.m.:

„Er komen in dit drama zwaardgevechten voor, bliksemend van ongeloofelijke snelheid, maar let nu eens goed op, hoe zelfs in de felste momenten, elkaar zoo duizelig snel opvolgend, elke beweging gestyleerd blijft! Welk een geweldige beheersching van den acteur over zijn lichaam is hiervoor noodig! „Stylierter erbarmungsloser Realismus”, heeft een Duitsch criticus deze soort tooneelspelen genoemd, en al schijnt de combinatie gestyleerd en realisme een tegenspraak, toch is het zoo.

„Men lette ook op de primitief lijkende, maar precies aan de handeling aangepaste, nu en dan litaneerende muziek, en vooral op het expressieve rhythmische ervan. Nu en dan drukken onzichtbare koren de stemming van 't gebeurde uit, en als de jonge boer zwijsend bij het lijk van zijn vader staat, hoort men één eenzame fluit achter de schermen snikken.”

„Het is ongelooflijk wat deze Oosterse kunstenaars met gebaar, plastiek en gezichtsmimiek uitdrukken zonder het woord. Zouden wij, Europeanen, dan heusch de zuivere lichamelijke uitdrukking hebben verwaarloosd door overdreven gewicht te hechten aan de kracht en de nuanceering van het gesproken woord? Ik vrees van wel.”

Met Borel vinden wij het allermooiste: het stille spel. Die Tooneelspelers hebben prachtig gevormde, zeer welsprekende handen en hun gezichten lijken minutenlang maskers, telkens met veranderde uitdrukking. Het verwondert ons niet, dat Japanners 12 uren aan een dit kunnen genieten, gelijk immers ook op Java met de wajongvertoeningen, waarbij meer fantasie vereischt wordt, het geval is. Het duurde ons thans veel te kort, nog lang zal het in onze gedachten voortleven.

Van harte hopen wij, dat deze spelers met hun opvoedende voordracht, spoedig terug mogen komen!

*) Ons kwam dit geluid, dat zich ook te voren reeds eenige keeren deed hooren, eer voor als de weergave van een doordringenden, onheilspellend vogelgekrijsch.
Red.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Azië en Ned.-Indië.

In *Britsch-Indië* is de invloed der Congres Partij met de verzetscampagne „distinctly waning”. De Br.-Indische Regeering verwacht nog wel locale excessen, omdat de Congres-leiding, „zelfs... het voorwendsel der gewel loosheid laat... varen” nu haar actie misloopt, doch de Br.-Indische Regeering constateert dat steeds meerdere kringen en groepen van Indiërs zich van de Congres-leiding definitief afwenden en dat hare invloed op de massa zienderoogen afneemt. N.h.o. van *De Loc.* (13/10 „Waning”) wordt deze overwinning van het gezond verstand der groote meerderheid met reden een feit *van gewicht voor geheel Azië* genoemd.

Dr. T. Volker, secretaris van de Deli-Planters-Ver., vertelt in de *Deli Crt.* (24/10) over zijn China-reis. De pacificatie van China staat er nog altijd droevig voor; zoolang Feng-Joe-Siang, de „Christen-generaal”, in het land is, zal er geen vrede zijn. De malaise doet zich in Hongkong niet scherper gevoelen dan in Ned.-Indië; in het binnenland moet er veel minder van de depreciatie van den dollar te merken zijn, dan te Hongkong zelf. De positie van Hongkong, als Britsch bolwerk in den Pacific, is onbedreigd. In de provincie Kwantoeng, waar voornamelijk de koelies voor Deli worden aangeworven, is het nu een tijdlang vrij veilig geweest voor communistische verontrusting; er dreigde een putsch tegen Canton. De animo voor emigratie naar Deli is nog altijd aanzienlijk. Hongkong is een der belangrijkste transitohavens der wereld. Iedere verdere ontwikkeling van het reusachtige China blijft de aandacht gespannen houden, daar hiervan *het toekomstbeeld van het geheele Oosten*, ja, zelfs van de geheele wereld in belangrijke mate blijft afhangen.

De „Ind. Crt.” (*De Loc.* 13/10, blz. 9) maakt melding van de toespraak van den heer Piëtri, minister van Koloniën, te Marseille. De rede kan voor *het Nederlandsche beleid in Ned.-Indië* zeer vleidend worden genoemd, maar één zinnetje — waarin sprake is van dagelijkse onlusten met bloedvergieten, die reeds drie jaren zouden duren — noodzaakte de „Ind. Crt.” tot weerlegging. Momenteel is het in Ned.-Indië zeker veel rustiger dan in de andere Aziatische koloniën en, na de relletjes op Java (1926) en Sumatra (1927) heeft zich bij ons geen enkel „bloedig incident” met politieke ondergrond meer voorgedaan.

Wij verwijzen naar de *Java-Bode* (17/10 „Congo”; 3de bl. „Om den Pacific”) en *De Sum. Post* (24/10 „Tsjang Kat Sjek Christen geworden”).

Opleving.

Ellis Barker heeft in zijn „Decline of the Dutch Republic” aangetoond, hoe de kruideniersgeest der leidende staatslieden Nederland, dat voorbestemd scheen om de wereld te regeeren, deed ondergaan. „The world might have become Dutch, instead it became Anglo Saxon”, zoo schreef hij. De 18de eeuw, tijdperk van gemakkelijk verdiende winsten, deed de ondernemingslust van ons volk verflauwen, en toen de onvermijdelijke ineenstorting kwam, waren het politieke leuzen, die den nieuwen tijd begroetten. Men danste om den vrijheidsboom, toen de Kaap, Ceylon en de Indië verloren gingen. Eerst de hiel van den Corsikaanschen overweldiger moest tot *eenheid* trappen, wat innerlijke verdeeldheid verscheurd had; maar de vreemde overheersching slaagde er toch niet in, om den ondernemingszin wakker te roepen. Eerst later zou men het initiatief van den eersten Willem leeren waardeeren, dat de Ned. Handel Mij. stichtte. Nog in 1870 verruilde men de kolonie aan de Afrikaansche kust. Toen kwam langzamerhand een opleving. In de dagen van de suiker-crisis (na 1880) waagden de Amsterdamsche kooplieden het vertrouwen uit te spreken in de toekomst van Ned.-Indië; de suikerindustrie werd door hen weer op de been geholpen, een daad van durf, waarvan wij thans nog de vruchten plukken. De *nationale geestdrift* werd wakker geroepen door de tochten van de „Willem Barentsz.” onder Koolmans Beijnen naar het hoge Noorden. Het politiek krakeel nam in het Vaderland weer dreigende afmetingen aan, maar daartegen in wies *een geest van durf en aanpakken*. Van Heutsz onderwierp Sumatra's Noordkust; in alle hoeken van Indië werd het Nederlandsche Gezag wakker. Vruchtbare streken werden op het oerwoud veroverd en welvaart werd gebracht voor miljoenen. De Gouverneur-Generaal Van Heutsz luidde *een nieuwe area* in. De expeditie om nieuwe streken te ontdekken nemen toe. Het getwist in het Moederland stijgt. Maar toch veroveren onze vliegers de lucht, onze zeeslepers veroveren het sleepmonopolie van de wereldzeeën en daarnaast beklimt Visser de *Karakorum*. Een berggroep in Azië, welke ons niets kan schelen en ons heelemaal niet aangaat; maar een Hollander heeft een witte plek op de kaart ontdekt en trekt er op uit, om die te onderzoeken. Een Hollander met zijn vrouw, die uit lust tot avontuur ontdekkingsreizigers worden. Misschien kost het hun leven, misschien hun fortuin, maar zij moeten er op uit. Dergelijke figuren hebben we noodig; zij zijn het, die het geloof aan eigen kunnen bij ons wakker moeten houden. Hun voorbeeld

„THE COLUMBIA HOUSE”

LAAN VAN MEERDERVOORT 99

TELEFOON 32151

Eenig geautoriseerd speciaal Agentschap voor

Columbia Grafonola's en Records

in 's-Gravenhage

5333

Catalogi wordt op aanvraag gaarne toegezonden
Zendingen naar Nederlandsch Oost-Indië

moet de fantasie van ons volk prikkelen, tot daden aansporen en het nationaal besef tot nationale kracht doen worden. Het *Soer. Hbl.* (15 en 16/10, 2de bl. „Opleving” en „De Karakorum-exp.”) brengt den heer Ph. C. Visser en zijn gade een eeresaluut, in het besef tevens, dat in vele hoeken van Ned.-Indië nog mannen en vrouwen van hun kaliber wonen en werken tot heil van ons groot gemeenebest.

Bezuiniging.

Het „Bat. Nwsbl.” (16 en 18/10) plaatste artikelen van „De Stuw”, van het „A. I. D.” en van het „N. v. d. D.”, over „Bezuiniging en Ambtenaren”. N. h. i. van het *Bat. Nwsbl.* (16/10) zal meer aandacht besteed moeten worden aan vermindering van het aantal ambtenaren dan aan beperking der bezoldiging. Het laatste is een noodmaatregel van tijdelijken aard, verhooging van efficiency en het tegengaan van verspilling in den staatsdienst is een doel, dat voor alle tijden waarde heeft. Men ga thans door beperking den grondslag leggen voor een zuiniger staatsbeheer, ook in betere tijden. Niet door ontslag van personeel, maar door het niet-vernemen van vacatures. De bureaucratie neemt sneller toe dan het nuttig effect van tal van diensten; de verspilling van arbeidskracht en tijd kan worden beperkt. Het is te hopen dat de Organisatie-Commissie aan de *versobering van den Staatsdienst* door doelmatiger inrichting met volle kracht en duidelijk resultaat blijft arbeiden!

Wij vestigen de aandacht op de *Java-Bode* (16/10 „Een tekort voor 1930” op de Landsbegrooting; 15/10 „De Indische leening”), de *Deli Crt.* (25/10 „Het Verbond van Landsdienaren” en „Het einde van de malaise”) en *De Sum. Post* (20/10, 3de bl. „70 miljoen te kort”).

Landbouwvoorlichting.

Op het elfde landbouwcongres te Bandoeng (*De Loc.* 17/10, blz. 17, 18 en 34) wees de voorzitter, *dr. B. H. Paerels*, er op, dat het programma der bijeenkomst steeds meer uitsluitend gericht is geworden op de probleemstelling van die vraagstukken, die de Inlandsche Landbouw in zijn ontwikkeling biedt, met als direct doel: vaststelling van de werkwijze ter oplossing. In het begin van 1930 vierde het Dep. van Landbouw zijn zilveren jubileum. In 1910 begon dr. Lovink zijn plannen tot een daadwerkelijke voorlichting van den Inlandschen Landbouw te verwezenlijken. Zijn principes zijn op vele punten in den kern gezond gebleken; alleen heeft de tijd uitgewezen, dat voor de realisering van zijn ideeën niet 8 doch 16 jaar noodig was. Gefundeerde kennis van de factoren, die den socialen, economischen en technischen vorm van het bedrijf beheerschen, is de basis waarop de voorlichting en het onderwijs resultaten kunnen verkrijgen. Bij den voorlichtingsarbeid wordt contact verkregen met den landbouwer in zijn bedrijf, bij den onderwijsarbeid wordt de bedrijfsvoering-gemaakt tot basis van het onderwijs aan landbouwers en toekomstige landbouwers, doch ook tot basis van de voorbereiding tot hun taak van de adjunct-landbouwconsulenten, zooals die thans op Pantjasan plaats vindt. Dit verzamelen en verwerken van kennis omtrent den landbouw heeft zich voltrokken in den buitendienst en binnen het Departement; bij de Afdeling Landbouw en het Algemeen Prefestation; de afdeling Landbouwonderwijs is de jongste. De ontwikkeling van den landbouw is slechts mogelijk door ontwikkeling van den landbouwer. Vakkennis kan hem alleen op een hooger peil brengen; door vakonderwijs wordt het ook mogelijk een heele klasse van individuen te bereiken. Geen organisatie van de voorlichting is er denkbaar om haar taak ten opzichte van dit gebied van miljoenen naar behooren

Het lokaal voor Wek. Publ. Veilingen LEIDSCHEGRACHT 76, AMSTERDAM

is een vertrouwde, reeds 30 jaren bestaande Inrichting, voor den verkoop van

Nette Inboedel en Kleeding

TELEFOON 49900

W. J. GERDING & Co.

Maks. 540 56

Zoonodig verkoop en afrekening binnen één week

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËEDIGDE OCTROOIBEZORGERS

H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE

TELEFOON 72080 - 72081 - 72082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5415

DUBBELE GELDBELEGGING.

Te koop door omstandigheden, zeer billijk, schitterend gelegen **LANDHUIS** met 850 M² grond. Huis en grond door nieuwe verbindingen in waarde stijgende. Een heerlijk huis voor Indische families.

Br. onder no. 6000 bureau van dit blad, Wagenstraat 37, Den Haag.

te doen vervullen, wanneer die zich blijft bepalen tot de directe, persoonlijke en partieele voorlichting. Thans zijn we gekomen van 40 consulentes en 92 adjuncten en opzichters in 1925, op 62 consulentes en 203 adjuncten en opzichters in 1930; het moment is niet ver meer af dat het voorlichtingswerk in alle ressorten van Ned.-Indië kan aangevangen worden. Het is noodzakelijk om onze vakkennis als geestelijk bezit over te dragen op de massa van miljoenen landbouwers en toekomstige landbouwers. Lovink heeft dit begrepen; vandaar zijn uitgebreid onderwijs-programma, dat echter praematuur bleek, omdat de basis daarvoor nog niet was gelegd. Nu echter zijn we 20 jaren verder. Door het Dep. van Landbouw is veel noodzakelijk, voorbereidend werk gedaan; een groote achterstand in kennis is ingehaald en een rijpe ervaring staat ten dienste op het gebied van landbouw-voorlichting en onderwijs. Er is een nieuw geslacht van landbouwers opgegroeid en zoo zijn de tijden gerijpt, dat naast het gebied der directe voorlichting ook dat uitgestrekte gebied der geestelijke voorlichting door verspreiding van vakkennis in meerdere mate dan thans nog geschiedt, betreden zal worden. Zal men in deze doelstelling slagen, dan zal dat gebied zijn te betreden: gezamenlijk, systematisch en georganiseerd.

Onderwerpen, te rangschikken onder „Cultures“, treffen wij aan in *De Loc.* (15/10, blz. 29 „Suikerzaken“), het *Bat. Nwsbl.* (16/10 „Gedwongen arbeid“, dr. Haga), de *Java-Bode* (18/10, 6de bl. „Babakan“), het *Soer. Hbl.* (15/10, 3de bl. „De suiker-cultuur in de Filippijnen“; 18/10, 2de bl. „De suiker-industrie in Br.-Indië“), de *Deli Crt.* (20/10 „De deskundigheid van Genève“ en „Boschbeheer in Indië“; 24/10 „De positie der rubberondernemingen“) en *De Sum. Post* (20/10 „Het ontstaan van de cultuurgronden“, Dr. Druif; 22/10 „Aan-teekeningen“ betr. poenale sanctie).

Industrie.

De Loc. (18/10, blz. 33) bevat wederom een pleidooi voor verder onderzoek naar de kansen voor *industriële ontwikkeling in Indië*. Voor de ontwikkeling eener fabrieksnijverheid op Java zijn gunstige omstandigheden aanwezig. Niettemin blijken de factoren, welke het tot stand komen daarvan beletten, zóó sterk, dat Ned.-Indië textiel-goederen, kramerijen, aardewerk, lucifers en fietsen uit het buitenland betreft. De depressie werkt door; de zeer eenzijdige productievormen van Indië worden scherper als economisch nadeel gevoeld. De suikerindustrie zoekt thans nieuwe wegen door verwerking van bij- en afvalproduct, o.m. door strocartonfabricage uit ampas. Het onderwerp had ook de aandacht van „De Stuw“, van het Amsterdamsche „Alg. Hbl.“ en van andere kringen. In de toekomst zal men tot een Indische fabrieksnijverheid moeten komen.

Het *Soer. Hbl.* schrijft over „De Jaarmarkt“ (13/10, 2de bl.), „Handel en Financiën“ (15/10, 3de bl.), „Producten“ en „Effecten“ (18/10, 3de bl.).

Gasmaskers voor het Ned.-Indische leger.

In een onderhoud met een vertegenwoordiger van het „A. I. D.“ te Bandoeng (*Deli Crt.* 22/10, 2de bl.) sprak kolonel dr. H. J. van Giffen over zijn reis naar Singapore, waar hij 200 gasmaskers keurde voor het Ned.-Indische leger. Het fabriek is zeer mooi. De fabriek is een Nederlandsche fabriek, de Nederlandsche Guttapercha Mij., die 28 September is overgegaan in handen van de Nederlandsche Handel-Mij., en die het plan heeft in 1931 op Java een fabriek op te richten, die uitsluitend de rubberonderdelen van de gasmaskers (gelaatsstukken, slangen en ventielen) vervaardigt. De metalen onderdelen worden in de Artillerie Constructie-Werkplaatsen gemaakt. Het voornaamste van de maskers is het vullen van de bussen, die de schadelijke gassen tegen moeten houden. Door de geheele geschiedenis heen heeft men den gasoorlog geprobeerd; het is niets nieuws. In Amerika is men specialiteit op het gebied van gasbereiding.

De Deli Crt. kan niet anders dan vurig wenschen, dat alle oorlogsvullingen in het gaslaboratorium blijven opbevaard ten eeuwigen dagen, en dat wij de gasmaskers niet noodig zullen hebben. Maar vanaf het moment, dat iedereen zich op deze wijze wapent, is het h. i. natuurlijk onze plicht om zelf ook goed uitgerust te zijn.

De Java-Bode (17/10, 5de bl.) geeft een beschrijving van de maatregelen voor „Luchtafweer en Gasbescherming“ door verschillende Staten in practijk gebracht.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

In de *Soeloeh Rajat Indonesia* van 13 Sept. betoogt een inzender dat eenige Indonesische politieke groepen van de moeilijkheden waarin zich de P. N. I. bevindt, gebruik maken om onderling ruzie te maken. Dit is volgens schrijver een treurig verschijnsel, omdat daarmee bewezen wordt dat de eenheid nog niet diep in het gemoed is doorgedrongen, doch slechts aan de oppervlakte ligt. Had men van 29 December 1929 af gehoopt dat de eenheid ondanks alles hechter zou worden, de laatste gebeurtenissen wijzen er op dat terwijl de strijder voor de eenheid, de P. N. I., in moeilijkheden zit, tweedrachtzoekers zich blij maken met de gelegenheid om hun zucht te kunnen botvieren. Hiernaast bestaat er een kleine groep die volgelingen wil zoeken; deze groep heeft natuurlijk een andere overtuiging dan de in moeilijkheden zittende partij en meenende dat die moeilijkheden den volkegeest hebben gedood, heeft zij een nieuwen geest willen inprenten. Het volk zelf heeft te bewijzen of de geest inderdaad dood is, daarom laten de P. N. I.-geestverwanten de nieuwe beweging aan het volk over, omdat dit al wel weet te zeggen welke partij zijn belangen behartigt. De P. P. P. K. I. heeft nog geen maatregelen getroffen ter bestrijding van deze zucht naar tweedracht en „nieuwigheden“. Schrijver raadt aan om niet bang te zijn, omdat de vrijheidsbeweging nu eenmaal niet vrij is van moeilijkheden.

Het zal dan ook niet te verwonderen zijn, dat het Indonesia Raja-congres eveneens dergelijke moeilijkheden zal krijgen. Met of zonder de tweedracht zaaïende groep zal het doel echter wel worden bereikt.

De Mal.-Chineesche *Keng Po* van 11 Sept. vermeldt een artikel van den heer Liem Bing Hoat in het orgaan van de Chung Hwa Hui over het Chineesche kapitaal in Indonesië, waarin hij aantoonde hoe de economische positie der Chineezers steeds meer is achteruitgegaan.

Het Chineesche kapitaal, zegt de schrijver, ontstond door den vooruitgang van den groot-landbouw op Java sedert 1870. Zijn toppunt bereikte het Chineesche kapitalisme in de periode voor de crisis 1920/21.

Door het terugkopen van de particuliere landerijen door de Regeering sinds 1913, kwamen de groote Chineesche kapitalen weer vrij. Veel werd gestoken in huizen en effecten en anderen begonnen met den handel.

Door de welvaart in de na-oorlogsjaren werd men optimistisch. De zucht naar speculatie heerschte overal. Een gedeelte van die kapitalen kon nog winsten afwerpen, maar het grootste gedeelte vischte niet alleen in een leegen vijver, maar men leed niets anders dan verliezen.

In zulke goede jaren dacht niemand aan een ommekeer in de toestanden. De handel leed verliezen en de prijzen der huizen en gronden gingen omlaag. Het dekapitalisatie-proces had op alle gebieden plaats. Ten slotte vernietigde verkwisting die kapitalen. De nieuwe generatie wilde niet in de Chineesche kampongs wonen. Van de vlijt onzer voorvaders zijn geen teekenen meer overgebleven. Het ongelukkigst was dat tegelijk met die verkwisting de huidige Chineesche generatie zich verwijderde van alles wat Chineesch was. Gelukkig dat hierin een verandering is gekomen door de opleving van het nationalistische gevoel.

De poging dus om de losgekomen kapitalen te handhaven of winstgevend te beleggen, is grootendeels mislukt. Gedeeltelijk kwam dit door omstandigheden die niet eerder te verwachten waren, gedeeltelijk door het tekort schieten in inzicht, maar voor het grootste deel door de verkwisting.

Een pilaar, waaraan we ons in Indonesië kunnen vasthouden, werd ons ontnomen door het terugkopen der particuliere landerijen. Het algemeen en staatkundig belang eischte dat. Laten we echter dat vasthouden wat die belangen niet schaaft. Wij bedoelen de suikerfabrieken en landbouwondernemingen. Maar een voor een verhuizen de suikerfabrieken uit de handen der Chineezers naar die van Japanners of Europeanen. De oorzaak hiervan is de uitputting van het kapitaal door verkwisting, speculatiezucht, spel en verkwistingen in erfenskwesties, maar de diepere oorzaken zijn: minder verantwoordelijkheidsgevoel en kort inzicht.

Naar aanleiding van berichten uit Soerabaja betreffende het oprichten aldaar van een z.g. „werklozenfront“ en het aannemen van een bepaalde uniform door de werklozen, n.l. witte kleeding, witte muts en kaalgeschoren hoofd, merkt de redactie der *Bintang Timoer* van 22 Sept. op dat de werklozen over het algemeen zijn: djoeroetoelis, klerk, letter- en cijfer-koelies. Als die menschen nu eens het stuur omgoiden en ander werk entameerden? Chineezers, die nauwelijks Maleisch spreken en verstaan, durven het wel aan om tot diep in de bergen handel te drijven met in commissie gekregen goederen, om dan binnen korten tijd een waroeng op te zetten en gezeten burgers te worden. Als de Chineezers dat kunnen, waarom zou een inlander van Indo-

nesië dat niet kunnen? De redactie veroordeelt het te veel navolgen van Westersche methoden, z. a. het oprichten van dit werklozenfront, waarvoor weer uitgaven moeten gedaan worden in den vorm van contributies en kosten voor een president en propagandisten. Hij die in dit rijke en welvarende land van honger dreigt om te komen, behoeft niet te mopperen en anderen uit te schelden, doch vrage eerst zich zelf af of hij als zoon van dit land wel naar behooren behandeld heeft.

De Bintang Timoer van 23 Sept. veroordeelt het hoofdartikel in „Het Nieuws“, waarin naar aanleiding van het Indonesische Studentencongres te Weltevreden gesproken wordt van te duur betaalde visch, van over het paard getilde politieke tinnegiers enz. en waarin om een „uitsnijden van zieke deelen“ gevraagd wordt.

Als „Het Nieuws“ meent met zulke woorden goede resultaten te bereiken wat de studenten betreft, vergist het blad zich zeer, want in de practijk zijn het de studenten die de brengers zijn der nieuwe volksidealen, zooals bewezen is door de Jong-Turken, Jong-Chineezers enz. De redactie begrijpt dat het prestige, de superioriteitswaan, in de verdrukking zullen komen door de studentenbeweging, doch „Het Nieuws“ begrijpt dit niet, meent verbetering te kunnen krijgen door de ijzere hand op de schouders dier studenten te laten vallen. Al wonen hier nog miljoenen kromo's, men vergete niet dat gestaag wel tienduizenden hun kromo-achtigheid verliezen. Dit is de injectie der studenten.

Volgens meening der *Samenwerking* van 27 Sept. hebben de toestanden tijdens en na den oorlog de bevolking niet in zulke ernstige moeilijkheden gebracht als die waarvoor zij zich thans geplaatst ziet. De depressie in handel en industrie, het groote aantal werklozen, de toename van het aantal diefstallen en andere misdrijven zijn de onloochenbare gevolgen van de moeilijke tijden. De oplossing van het werklozenvraagstuk meent het blad hierin te vinden dat de Kleine Welvaartcommissie in samenwerking met de Centrale Kas de Regeering er toe beweegt, nieuwe kolonisaties te vestigen. Onder de teruggezonden Digoelers die in boven-Digoel 3 jaren lang als het ware een cursus in het koloniseeren hebben gevolgd, zullen er wel eenige tientallen te vinden zijn die genegen en in staat zullen zijn als leiders van de voorgestelde kolonisatie op te treden. Waar het land geen z.g. kolonisatie-voorschotten verleent, zal de Centrale Kas terzake de Kolonisten tegemoet moeten komen.

Het blad is er van overtuigd dat de Javanen thans de betekenis van een kolonisatie in verband met de overbevolking beseffen.

In *Bromartini* van 17/21 Sept. bepleit een inzender meerdere onafhankelijkheid der vrouw in de samenleving en wijst in dit verband op de kleineerende, vaak minachtende houding der mannen tegenover hun echtgenooten. In de eerste plaats dringt schrijver er bij de werkgevers op aan om meerdere gelegenheid voor vrouwelijke krachten te openen. Daardoor zullen de vrouwen meer gevoel van zelfstandigheid krijgen en in het gezinsleven is de vrouw eigenlijk minder hulpbehoevend dan de man. Indien de vrouwen meer gevoel van zelfstandigheid hebben, zullen de mannen haar wel met meer respect behandelen.

Onder het hoofd: „Wat de Chineezers kunnen leeren uit het onderzoek der P. N. I.“, zegt het Mal.-Chin. blad *Panorama* van 20 Sept. o.a.:

De volledige verslagen omtrent het onderzoek geven een indruk van de bekwaamheid, vlijt en geestdrift der Indonesische leiders voor het regelen en leiden eener groote vereniging in een hechte organisatie. Het mooiste is de inwendige organisatie met haar debatingclubs, sursussen, enz.

Om de belangrijkheid der vrijheidsideeën te doen inzien, hebben de P. N. I.-leiders alle belangrijke vraagstukken in de wereldgeschiedenis opgesomd, zooals de Fransche revolutie, de arbeidersbeweging in het Westen, de leer van Karl Marx, Dr. Sun Yat Sen, enz.

Behalve dat men dus in de bladen kan lezen over de redevoeringen der leiders op openbare vergaderingen of congressen, krijgen de leden en candidaatleden gelegenheid om de beginselen der beweging te bestuderen in de cursussen, enz.

Bizondere aandacht wordt geschonken aan de propaganda; vele propagandisten, gesteund door candidaatpropagandisten, geven bekendheid aan de P. N. I.-doelinden. Alvorens men als lid kan worden aangenomen, krijgt men onderricht in de beginselen der partij.

De mislukking der Chineezers in Indonesië in al hun acties is voornamelijk te wijten aan het feit dat de leden niet doordrongen worden van het nut eener actie. Men bepaalt zich tot het stellen van candidaten voor de raden en vele leden van de groote vereniging Chung Hwa Hui doen slechts uit schaamte mede. Zolang de Chineesche verenigingen geen hechte organisatie bezitten met een goed geregelde propaganda, behoeft men niet te hopen op haar bloei, want er zal niet voldoende steun kunnen worden verkregen van het Chineesche publiek.

GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA

GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291

**KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE
VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN**

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's-Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgever, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouweekblad voor N.-I.

Afl. 15 van 11 Oct.: De wilde rubber van de Amazone. — Het verstrekken van voorschotten op de ondernemingen, door A. van Leeuwen. — Over de waardebeoordeling van Cassia multijuga en Momordica charantia, door G. Koch. — Margarine fabrieken te Kediri. — Toestel voor het uit den grond trekken van plantenstengels (Octrooi-aanvr. 580 Ind. Openbaar gemaakt 15 Juli 1930). — Veeteelt en weidegronden, boschbedrijf en stalvoeding.

De Avondpost

van 15 Nov. wijdt een beschouwing aan de reorganisatie van de departementen in N.-I. Er zou een departement van Verkeerswezen en Waterstaat komen en een departement van Mijnbouw, terwijl de departementen van Gouvernementsbedrijven en B. O. W. zouden worden opgeheven. Het was de heer Dresselhuys die in 1919 in de Tweede Kamer reeds een motie voor een eigen departement van Mijnbouw had ingediend.

In het nummer van 18 Nov.: De Indische begroting, door mr. D. Fock. De oud-G.-G. spreekt zich uit over: (Te optimistische raming van de middelen in de begroting voor 1931. — Bezwaren tegen opcenten op invoerrechten en verhooging van het toelatingsrecht voor vreemde contract-arbeiders. — Afschaffing van heerendiensten urgent. — Het subsidie voor het Kol. Instituut had onverminderd gehandhaafd moeten worden.)

De Indische Culturen (Teysmannia)

No. 20 van 16 October: Het tegenwoordige bemestingsvraagstuk in de Vorstenlanden, door ir. H. A. Middelberg. (voordracht gehouden te Klaten. Drie soorten bemesting worden aan een nauwkeurige beschouwing onderworpen, n.l. die met organische mest (stalmest groenmest); de fosforzuurbemesting; de kalibemesting en ten slotte wordt de kalktoestand besproken). — In het wild groeiende Australische veevoedergewassen, hun voortplanting en gebruik, door W. Kolbe (uit de Trop. Plf.) — Strijd om de bananenmarkt. (Het verweer der onafhankelijke planters tegen de oppermacht der „United Fruits“. Sinds geruimen tijd is Jamaica de bakermat der bananencultuur, het middelpunt van een strijd, die de laatste twee jaren een zeer interessanten vorm heeft aangenomen. In 1901 richtte de „United Fruits“ de Elders & Fyffes Ltd. op, die zich met het transport en de bevrachting der vruchten belastte en die thans over 34 schepen beschikt. De Amerikanen zijn scherpe mededingers van de Britsche bananenplanters, ook op hun eigen land en dit leidde tot een „Jamaica Banana Producers Association“ tegen deze overheerschende positie, welke heden waarschijnlijk ongeveer 50% der voortbrenging van Jamaica in handen heeft. Deze coöperatie zocht aansluiting bij de drie andere Amerikaanse ondernemingen, de Di Giorgio Corp., de Atlantic Fruit Cy. en de Cuyanel Corp., waarbij het tot een gemeenschappelijke afzetregeling kwam. In Engeland werd een filiaal gesticht, geheeten de „Jamaica Co-operative Marketing Co“. De regering nam de garantie op zich voor een leening van £ 200.000 voor aanschaffing van vier moderne bananenschepen met een 14-daagschen dienst op Londen. Bovendien schiep Canada in het begin van 1929 een West India Service als onderdeel der Canadian National Steamships Ltd. waardoor de directe verscheping naar Canada mogelijk werd. Van 57000 bosschen in 1928 nam de verscheping in 1929 toe tot 2.250.000. De economische strijd van beide groote lichamen, heeft groote afmetingen aangenomen.)

De Indische Mercur

van 19 Nov. no. 47: Atjeh-Terpentijn, tegenwoordige kwaliteit en nieuwe beoordeelingen, door L. P. de Bussy. (Berichten van de Afd. Handelsmuseum van de Kon. Ver. „Koloniaal Instituut“ no 57. De schrijver behandelt: winning van de terpentin, scheikundige samenstelling en eigenschap-

pen, toetsing aan standaard-eischen en beoordeelingen uit de praktijk. Het artikel is goed geïllustreerd).

De Indische Verlofganger

No. 15 van 14 November: Oproep voor de algemeene vergadering op Zaterdag 29 Nov. om 2 uur in de Oranjesociëteit. Er zal o.m. worden voorgesteld om met de afd. Nederland van den Indischen Postbond een overeenkomst aan te gaan, waardoor het weekblad als het officieel orgaan wordt beschouwd. Dat zal dan de 5de vereeniging zijn. — Iets over den Tengger, door S. Kalf, (het vulkanische Tenggergebergte, dat zich in de residenties Pasoeroean en Probolinggo tot een hoogte van bijna 2500 M. verheft. Junghuhn gaf daarvan een uitvoerige beschrijving. De oudste Nederl. berichten over land en volk waren afkomstig van Adriaan van Rijck, die tusschen 1772 en 1790 Kommandant was. — Een oudheidkundig Museum te Malang (tot de oprichting is besloten).

De eerste vrouwelijke Javaansch Indische arts. (Te Malang is mej. Soerti Tirtotenojo, Indisch arts, benoemd tot schoolarts. Zij is de eerste vrouwelijke Javaansch Indische arts.)

Landbouw en Veeteelt

van 17 Oct. no. 8: De Indische voedermiddelen, VII. — Het Sumatrahoeu, door H. Broekhuis. — De Indische loopeenden op het wereldpluimveecongres, door H. Broekhuis.

Mededeelingen van „De Handelsvereniging te Medan“

No. 19 van 15 Oct.: Een gouden jubileum (n.l. van de N.V. Handelsvereniging v.h. F. Kehding ter Oostkust op 18 October). — Het aantal cultuurarbeiders. — Beplante oppervlakten en producties ter Oostkust van Sumatra. — De dalende productieprijzen.

Nieuw Nederland

November: Het landarbeidersvraagstuk in Suriname (er waren op 31 December 63819 Aziaten in Suriname tegen 58809 inboorlingen. Wat Suriname noodig heeft is niet het kunstmatig door Aziaten te doen bevolken, omdat deze rassen minder hooge materiale eischen aan het leven stellen). — Zijde-teelt in Suriname, door A. du Burck (verteld wordt van de proef door een inwoner van Paramaribo. A. M. Coster in de tweede helft der vorige eeuw en het uitgebreide verslag over deze proefneming van de Ned. Mij. tot bevordering van Nijverheid, opgenomen in de Handelingen en Mededeelingen 1873, 1ste stuk door dr. L. C. E. E. Fock). — De toekomst van de Sinaasappelcultuur in Suriname (de meeningen hierover van enkele deskundigen worden aangehaald).

Oedaya

November: Het idealisme in het N. I. V., door Rn Ms Noto Soeroto (rede gehouden op 8 November). — Kaapsche Maleiers, door A. M. Luyt. — Wayang-liederen, door Noto Soeroto. — Een welverdiende onderscheiding, A. D. A. de Kat Angelino, eere-doctor.

Ons Zeewezen

Novembernummer: De reis om de wereld van Olivier van Noort 1598—1601, door J. C. Mollema (een resume van de beide boeken, 27ste en 28ste uitgave van de Linschotenvereeniging, door dr. J. W. Yzerman (met talrijke oude illustraties). — Korte geschiedenis der kustverlichting in N.-I., door W. S. (vervolg) eveneens rijk geïllustreerd.

De Opbouw

Nr. 7: Indische kroniek, door J. F. H. A. de Later (de luchtpost. Delische opvattingen. Goede beurten voor de Regeering. De Digoelisten. De malaise en de volkstellingen, De Inlandsche beweging).

De Rijkseenheid

Nr. 8 van 19 November: Heroriëntering in de inheemsche beweging. — Irrigatie in Ned.-Oost-Indië, door H. J. van der Munnik (Sedert 1854 heeft de Westersche techniek zich met dit vraagstuk beziggehouden, toen het departement van B. O. W. werd ingesteld).

Tourism

Vol. V. Sept.—Oct. no 5: Bali Number. Een keurig verlucht nummer van de Travellers Official Information Bureau.

Tropisch Nederland.

Afl. 15 van 17 November: Diepzeeeonderzoek in Oost-Indië. De Snellius-expeditie. Het verdere verloop, door prof. dr. A. W. Nieuwenhuis. II. — Een vacantie op den Pangrango-Gede, door J. H. Young—Suringar II slot.

Verlofgangers!

Bij uw vestiging in den haag zoekt gij voor uw kinderen natuurlijk een school voor

handels- en kantooropleiding.

de eenige daarvoor aangewezen scholen zijn de sinds dertig jaar bestaande 5537

haniascholen

a. regentesselaan 325-327. tel. 32456

c. laan van meerdervoort 870. tel. 39451

spreekuur: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 9.30-11.30, van 1.30-3.30 en van 7-9 uur.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

15 November, no. 11: De voedselvoorziening van Nederlandsch-Indië, door H. J. van den Brand. (De schrijver geeft een duidelijk overzicht, toegelicht door talrijke statistieken en 18 grafieken van Java, Lampongs en Palembang, Djambi en Riouw, Atjeh en S. O. K., Banka en Billiton, Westerafdeeling van Borneo, Zuider- en Ooster afd. Borneo, Bali en Lombok, Timor en onderhoorigheden en Menado.)

Het Vaderland

Zondag 16 November, Ochtendblad: Heeft Nederland een koloniale literatuur, door Henri Borel. (schrijver noemt Couperus, Augusta de Wit, Annie Foore, Melati van Java, Therese Hoven, Multatuli, Maurits (P. A. Daum), Carry van Bruggen, Marie Kooy—van Zeggelen, Annie Salomons, Feber en bescheidenlijk zich zelve niet.

„Het is ontstellend en diep te bejammeren, dat de Nederlanders zooveel eeuwen in Indië gewoond hebben zonder er de schoonheid te zien en er in schoone literatuur van te gewagen. De Nederlanders zijn naar Indië gegaan om zooveel en zou gauw mogelijk geld te verdienen, niet om er de Oostersche schoonheid te ondergaan.

Van het nieuwe Indië, het Indië van thans, dat de laatste tien, twintig jaren zoo ontzaglijk veel verschilt van het Indië van tempo dahoeloe, en hier bedoel ik niet alleen de Nederlandsche, maar ook en vooral de Inlandsche maatschappij, moet de roman nog geschreven worden“).

Zeitschrift für Ethnologie

61ste Jrg. 1929 Heft 4/6: Glauben und Aberglauben der Alfuren in Halmahera, door H. Zondervan (Zeist).

BOEKENSCHOUW.

De Britsch-Indiërs in Suriname, door Rud. Karsten, Mart. Nijhoff f 2.60. Het hoofdbestuur van O. & W. wil gaarne een woord van aanbeveling schrijven voor dit belangrijke werk, het eerste in de Nederl. taal om Hindi te leeren een taal, die velen in Suriname noodig hebben in verband met het groote aantal Britsch-Indiërs, dat in Suriname gevestigd is. Vooraf gaat een schets van deze bevolkingsgroep. Prof. dr. J. Ph. Vogel en mr. F. G. Schalkwijk schreven een voorwoord. Het boek is een aanwinst voor de koloniale literatuur.

Dienst van den mijnbouw in N.-I. Vulkanologische en seismologische mededeelingen No. 11. Paloeweh. Het Vulkaaneiland Paloeweh en de uitbarsting van den Rokatinda in 1928, door dr. M. Neumann van Padang. Petrographische Untersuchungen an Gesteinen von Paloeweh, door dr. P. Esenwein, met 22 foto's. 1930 f 4.—

Indische week aan de Leidsche Universiteit 1930. Op 18 November heeft mr. F. G. Schalkwijk een rede uitgesproken over West-Indische arbeidsvelden voor Oost-Indische ambtenaren. Wij willen daaruit alleen aanstippen wat hij zeide van de Bovenwindse eilanden, „waarop meestal Engelsch (wordt) gesproken en zelfs de rechtspraak geschiedt er in het Engelsch zonder tusschenkomst van een tolk.“ Deze ontstellende mededeeling is niet nieuw. Nederland heeft meer dan 3 eeuwen verzuimd zijn plicht te doen om de Ned. taal op die eilanden de gangbare taal te doen zijn. Het gebruik van de Ned. taal werd zelfs aan de slaven verboden. De klacht is niet nieuw. Reeds een derde van een eeuw geleden, in 1901, schreef A. M. W. ter Laag in Neerlandia, maandblad van het A.N.V. „Gedachtengang over St. Martinsche toestanden.“ — Januari-nummer. — daarover o.m. „het is duidelijk dat het Nederlandsch Gouvernement, zonder verandering in den toestand hier te brengen, dit eiland (en op St. Eustatius en Saba is de toestand wellicht niet beter) voor Engeland naturaliseert.“ Wat is er sedert veranderd? Men verwijte den Zuid-Afrikanders niet dat zij niet steeds hun rechten bij art.

Instituut Hommes
nternaat Hoogezand
nd. jongens Holland
 VRAAGT GRATIS PROSPECTUS

5350

137 van de grondwet gewaarborgd — gelijkheid van Holl. en Engl. talen — eischen, ofschoon dit tegenwoordig zeker wel het geval is. Nederland is niet tweetalig, de gebiedsdeelen zijn het evenmin, maar toch blijft het moederland in zijn plicht te kort schieten om zijn ambtelijke taal te handhaven op de Bovenwindsche eilanden en doet in naam der Koningin recht spreken in een vreemde taal. Zou een dergelijke toestand ook op Engelsch grondgebied mogelijk zijn?

Suriname

Verschenen is het op 13 November vastgestelde Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betrekkelijk de Rijksbegroting voor het dienstjaar 1931 Xlde hoofdstuk:

„Sommige leden stelden de vraag, of de overkomst van den Gouverneur van Suriname naar Nederland verband hield met plannen van de Regeering om de welvaart van Suriname krachtiger te bevorderen.

Inlichtingen werden verzocht omtrent de werkzaamheden, betrekking hebbende op de afbakening van de Zuidgrens van Suriname. Zullen, vroeg men voorts, ook de Oostelijke en Westelijke grenzen van het gewest nader worden afgebakend?

Verscheidene leden maakten bezwaar tegen dezen memoriepost (waterleiding voor Paramaribo) voor betalingen ter garantie van rente en aflossing van een leening, uit te geven door de N.V. Surinaamsche Waterleiding Maatschappij, omdat zij zich met den opzet van de bestaande plannen tot aanlegging eener waterleiding voor Paramaribo en omgeving niet konden vereenigen. Voor hun bezwaren tegen die plannen, meenden zij te mogen verwijzen naar het Voorloopig Verslag, door deze Kamer uitgebracht betrekkelijk het bij de Kamer aanhangige, wetsontwerp tot wijziging om verhooging van hoofdstuk XI der Rijksbegroting voor het dienstjaar 1930.”

* *

In ons nummer van 30 October ontleenden wij aan de N. R. Ct. een Aneta-bericht, betreffende een in Suriname gevonden klomp goud van ruim 7½ K.G. en voegden daarbij een mededeeling over dergelijke goudvondsten in vroeger tijd.

„De West” van 24 October deelt nu het volgende mede over dien goudvondst:

„Verleden week Dinsdag heeft een goudvelver aan de Boven Saramacca een vondst gedaan, die hem een oogenblik sprakeloos maakte van verrassing. Hij zou met zijn compagnon een plek ontginnen en was bezig het terrein schoon te maken. Hierbij werden ook eenige steenen verplaatst, die blijkbaar reeds het vorig jaar achteloos ter zijde waren geworpen. Een der steenen viel door zijn zwaarte op. Hij gaf er een slag op met zijn pickax en wist niet wat hij zag, toen zich daar een weelde van goud voor zijn oogen verspreidde. Hij was niet in staat zijn makker te roepen. Om zijn aandacht te trekken, wierp hij een steentje naar hem. En toen de ander opkeek, wenkte hij hem en wees hem in den gebroken steen een ongewoon grooten klomp goud aan.

Deze zeldzame vondst bleek een gewicht te hebben van 7.630 gram.

Daar de onderhuurders f1.20 per gram ontvangen, beteekent dit, dat zij het niet onaardig bedrag van 9156 zullen verdeelen, terwijl de meerwaarde ten goede komt aan den concessionaris, in dit geval Comptoirs Hesse & Co.

De gelukkige vinder heet Baston, zijn compagnon is Brotherson.

De nugget, een der grootste die ooit in Suriname werd gevonden, is afkomstig van het zoogenaamd plaser Moetoetoe aan de Boven-Saramacca, voorbij Brokolonko, aan den anderen over. Vroeger stond het bekend als plaser Vanier.”

Familie-Pension Zaalberg van Zelst De Lairessestraat 5-7 — AMSTERDAM

Aanbevolen adres voor Indische familiën.

Ruime Appartemenen. — Centrale Verwarming
Warm en koud stroomend water op alle kamers.

Ruime Badkamers 5390

Momenteel beschikbaar groote gemeub. Suite.

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOI”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H.B.S. enz.

4 jaar U.L.O. Opleiding Diploma A. en B. Vervolgklasse.

Opleiding Diploma Stenografie en Cursus in het koken.

De Directrice, M. A. G. STEFFELAAR.

5546

„De West” voegt aan het bericht het volgende toe.

„Voor zoover wij kunnen nagaan is dat op één na de grootste goudklomp, die tot dusverre hier werd gevonden. De grootste nugget werd in 1892 gevonden op het plaser L. en F. de Jong. Ook daar trok bij het verplaatsen van steenen in een der ravijnen, een stuk de aandacht door zijn zwaarte. De steen werd opengeslagen en bleek ruim 14 kilogram goud te bevatten.”

Tot zoover „De West”.

Zulk een klomp goud ontstaat niet zoo maar in een willekeurigen steen. Hij moet afkomstig zijn uit een kwartsrif.

Hier is werk voor een mijn-ingenieur.

* *

Wij lezen in „De West”:

Na de Surinaamsche Houthandel en Zagerij, die de vorige week 120 groote blokken manbarklak verscheept naar Curaçao, zal binnenkort ook de firma Willard Hawes en Co. (hier vertegenwoordigd door den heer R. H. G. Mc Arthur) een flinke lading hout verschepen. Men wacht op een boot van de Western Ocean, die gecharterd is om een scheepsloading hout uit de Coppename naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika te vervoeren.

De lading bestaat uit 1400 tot 1500 blokken cederhout, bestemd voor sigarenkistjes, tezamen ongeveer 700 ton. Al dit hout, bewerkt aan de Coppename en de Boven Nickerie, bevindt zich op post Goede Hoop aan de Coppename, een vestiging van de firma Kersten.

Ons cederhout vindt in de Vereenigde Staten grif afzet. In dit opzicht is de verwachting uitgekomen waarvan sprake was in het economisch verslag van de Vereeniging voor Handel en Nijverheid over 1927. In dat verslag lezen wij:

Onder de jongere exploitanten dient verder vermeld te worden de heer R. Mac Arthur, die hier vertegenwoordigt de Amerikaansche firma Willard Hawes en Co. Inc. sedert 1843 gevestigd te New York. Hij nam de laatste jaren den uitvoer van cederhout ter hand, een artikel waarnaar ook in Europa de vraag sterk toeneemt. Hoewel het Surinaamsch cederhout meer olie en hars bevat dan Cubaansch en Mexicaansch cederhout, heeft genoemde firma een methode ontdekt (welke geheim gehouden wordt) om het hout hars en olie vrij te maken. Het Surinaamsch cederhout heeft zich daardoor een plaats veroverd op de Amerikaansche markt en men verwacht in de naaste toekomst een belangrijke toeneming van den uitvoer. Men berichtte, dat zelfs de vertakkingen, die vroeger waardeloos in het bosch werden achtergelaten, thans voor bepaalde doeleinden afzet vinden.

* *

Wederom een tragisch ongeval in Suriname:

„De West” van 28 October schrijft:

„Vrijdagmiddag reisde in de Boven Suriname, ter hoogte van grond Bergen op Zoom, een nogjeugdige moeder met haar drie kinderen in een corjaal. De vrouw, Petronella Adolphine Gemert genaamd, verkeerde in gezegenden staat en had het ongeluk dat het bootje zonk. Zijzelve verdronk, zoomede een jongetje en een meisje. Het derde kind, een meisje van ongeveer tien jaar, wist zich aan de omgeslagen boot vast te klampen. De stroom dreef het omgekeerde vaartuig tegen een boom, waar het kind later gered werd.

De lijken van de vrouw en een der kinderen werden daags daarna opgevischt en ter aarde besteld. Het lijk van het jongetje werd gevonden toen men de boot omkeerde. Bij inspectie van het lijk der vrouw bleek, dat zij bevallen was. Inderdaad werd een dag later, ter hoogte van Loading Station het lijk van een pasgeboren kindje opgevischt. De ongelukkige heeft dus in stervensnood gebaar.

De zoo tragisch aan haar einde gekomen moeder was 26 jaren oud.”

* *

„De Zaanlander” (Koog a. d. Zaan) van 19 November schrijft:

In het lokaal „Ons Genoegen” trad Maandagavond voor de leden van het Nutsdepartement op dr. Van Cappelle. Na een korte rede, waarin hij een overzicht gaf van de kolonie Suriname met zijn, tengevolge van de afschaffing van de slavernij verdwenen plantages, zijn uitgestrekt oerwoud, zijn bewoners van Boschnegers en Indianen, van de geolo-

gische gesteldheid van zijn bodem en de oorzaken van het voorkomen van goud, gaf hij aan de hand van een schitterende serie lichtbeelden het weinig talrijke publiek een beeld van zijn in 1900 ondernomen expeditie vanuit Nickerie het binnenland in...

Na de pauze vertelde spr. in een aardige causerie, wederom verduidelijkt door lichtbeelden, een en ander over het leven der Indianen van Suriname; de Indianen, die volgens het oordeel van den spreker zijn te beschouwen als het nobelste volk der aarde en in geen deele zooals ze ons door Cooper en Aimard worden beschreven. Spr. illustreerde zijn causerie met tal van legenden en mythen, bij de Indianen in omloop.

De Nutsvoorzitter, de heer H. Klerk Jz., bracht aan het einde van den avond aan dr. Van Cappelle den dank der aanwezigen over.

Curaçao

De herziening van het regeeringsreglement!

Prof. Van Vollenhoven besluit zijn tweejarige artikelen in het „Koloniaal Tijdschrift” met een opstel over de Plaats van het Staatsrecht overzee in het Staatsrecht van het Koninkrijk, waarin wij o.a. dit lezen: „...Zelfs bevreemdt en verontrust het, dat, toen men bij de grondwet van 1922 een norm had weten te ontwerpen voor Oost-Indië, men zonder nader overwegen die norm maar meteen aannam voor West-Indië; het gewone jagen naar uniformiteit. Zal de grondwetsregeling uitvoerbaar blijken voor Curaçao en Suriname? De verlopen acht jaren, en de houding der regeering in die jaren, wekken twijfel.”

Politie.

Volgens de begroting van „Koloniën” voor 1931 zijn de uitgaven voor Curaçao met f215.900.— verminderd, hoofdzakelijk doordat van 1 Jan. 1931 af de uitgaven voor de landmacht — behalve f28.320.— voor den geneeskundigen dienst en f76.346.— voornamelijk voor pensioenen, onderstanden en bijdragen voor Militaire tehuizen van de Roomsche Katholieken en van den Christelijk militairen bond voor Oost- en West-Indië — geheel ten laste van de Curaçaosche begroting komen, aangezien dit korps uitsluitend bestemd is voor politiediensten, in verband waarmee de bestemming als garnizoen ophoudt. De kosten van de als garnizoen bestemde compagnie mariniers bedragen f337.550.—. In het geheel bedragen de geraamde uitgaven voor Curaçao op hoofdstuk XI f506.036.—.

Zou men uit dit bericht willen afleiden, dat de zaak is en blijft uitgemaakt, het Handelsblad van 21 dezer, ochtendblad, brengt een bericht omtrent de jaarvergadering van den Christelijken Militairen bond voor Oost- en West-Indië, waarin wordt medegedeeld, dat het bouwen van een christelijk tehuis op Curaçao nog niet zijn beslag gekregen heeft, omdat het nog niet zeker is, hoe het vraagstuk der militaire of politieele bezetting zal worden opgelost of geregeld. Wij begrijpen dat niet, want of men nu garnizoen, met politiedienst belast, krijgt volgens het oude stelsel dan wel mariniers-garnizoen met burger- of militaire politie, militairen zijn er altijd, en die hebben zulk een tehuis noodig. Op dien grond bevelen wij aan het werk van dezen bond te steunen (postrekening 71784).

Intusschen vernemen wij van andere zijde, dat met Januari weder 60 leerlingen den cursus te Nieuwersluis zullen gaan bezoeken.

Het. St. Elisabeths-gasthuis.

Vijf en zeventig jaren bestaat het bekende R. K. St. Elisabeths-gasthuis op Curaçao. Pater Euwens beschrijft naar aanleiding daarvan de geschiedenis der inrichting in de Amigoe di Curaçao. Onzerzijds een woord van hulde en dankbaarheid. Men kan, ook zonder het R. K. standpunt te deelen, bewondering hebben voor hetgeen de missie op ieder gebied van christelijke liefde en barmhartigheid gedaan heeft voor Curaçao, en die bewondering moet gepaard gaan met de erkentelijkheid van zovelen, die daarvan de vruchten hebben mogen plukken. In al het werk neemt het ziekenhuis, jarenlang het eenige, waarin burgerpatiënten konden worden opgenomen en geopereerd, een bijzondere plaats in. Vooral hierdoor heeft de missie zich een monument van dankbaarheid in veler harten weten te stichten.

Een dure geschiedenis.

Uit de begroting voor Koloniën blijkt ook nog,

dat de overtocht van den gewezen gouverneur Fruytier met gezin en vervoer van reisgoed bedragen heeft f4.628.—. In 1930 komt dan nog de terugreisrekening. Aan den heer Fruytier komt — in verband ook met zijn Nederlandsche dienstjaren bij de arbeidsinspectie — een jaarlijksch pensioen ten laste van „Koloniën” toe van f2.672.—.

Geschiedkundige Sprokkelingen.
Aruba in 1806.

Volgens gegevens, door den gezaghebber Van den Broek aan Changuion ter hand gesteld, had Aruba in 1806 1546 inwoners t.w. 753 mannen en 793 vrouwen. Er waren 256 gezinshoofden, waarvan 60 blanke, 141 Indiaansche, 10 mulatte, 7 mestieze, 19 castieze, 4 poestieze, 8 sambosche en 7 negerhoofden. 1352 waren vrijen, 194 slaven. 308 waren gereformeerd, 1221 roomsch, 8 luthersch en 9 joodsch.

Twee jaren tevoren was het aantal inwoners 1155 geweest.

Uit den Verren Vreemde

De Rijksconferentie is dood.
Leve de Indische conferentie.
II.

Met de ondeugende stem, die bij de opening der Indische conferentie aan de scheidende leden van de Rijksconferentie toeriep, dat zij hier de geboorte van een nieuw dominions bijwoonden, was niet de eenige spreker gehoord, die verband legde tusschen de twee politieke bijeenkomsten.

In de vergadering der dominion-ministers zaten als vertegenwoordigers van het Vereenigde koninkrijk naast Ramsay Mac Donald ook de ministers van de Dominions, Koloniën, Financiën, Buitentlandsche zaken, Handel, alsmede de lord-kanselier. Deze zullen ook aan de ronde tafel een stem in het chapter krijgen, al zit de heer Wedgwood Benn daar ook als speciale minister voor Indië. Tevens heeft ter Rijksconferentie de maharadja van Bikaner Indië vertegenwoordigd, al is dit nog geen dominion en al vervulde hij zoo meer de plaats van een belangstellenden, belanghebbenden en gewaardeerden gast, dan die van een volwaardig stemgerechtigde. Deze vorst had bij de openingszitting op 1 October zelfs reeds de noot aangeslagen, die telkens weer zou naklinken en die nu toonaangevend zal worden voor de Indische conferentie, bij welke de maharadja ook een man van beteekenis is. Zijne hoogheid verklaarde op dien 1en October, dat de vorsten en onderdanen van de Indische staten onverzwakt hun trouw aan den koning-keizer handhaven, evenals hun gehechtheid aan het rijk, daar de groote meerderheid van het volk van Engelsch-Indië verlangt dat het land een eervolle plaats zal innemen in het groote gemeenebest. Indien dit verlangen bevredigd kan worden, gelijk de vorst vast geloofde, dan was hij overtuigd dat de toekomst vol belofte zal zijn. De Indische staten hebben hun bijzondere problemen, maar daarin is niets, dat niet in overeenstemming te brengen is met het verlangen om Indië een integreerend deel van het rijk te doen worden.

Daarin werd dus bij de opening der Rijksconferentie bij voorbaat eigenlijk reeds het programma en de taak der Indische conferentie aangegeven, en, aangezien dit zoo werd uitgesproken in een bijeenkomst van dominionsvertegenwoordigers, kan men er ook al een zinspelen in zien op de oplossing, waarheen de huidige conferentie te sturen heeft: de dominionsstaat voor het Indische rijk. Zoo vloeien de twee conferenties in elkaar.

De verwachting was dat de Indische- of z.g.n. rondetafel-conferentie een zeer verward kluwen te ontwarren zou krijgen, naar 't verloop zich tot nu toe laat aanzien vallen de moeilijkheden echter mee.

De tegenstellingen zijn er intusschen inderdaad toch talrijk. Indië bestaat uit het gedeelte onder rechtstreeksch Britsch bestuur, het eigenlijke „Britsch-Indië”. Dit beslaat ruim de helft van de oppervlakte, maar 't vormt geen aaneengesloten gebied. In grillige dooreenmenging liggen de vorstenstaten er om, er naast, er tusschen. Hun getal wordt op een 600-tal, maar ook wel eens op 700 gesteld. De vorsten hebben andere belangen dan de geregeerden in Britsch-Indië, en onderling verschillen zij weer in wenschen en verwachtingen.

Burma vormt een uitheemsch gedeelte van Indië. De Indische bevolking heeft twee hoofdgroepen, de Hindoes en de Mohamedanen, die onverpoosd met elkander in strijd leven. Naast deze vormen de Sikhs en de Europeanen groepen, die zich laten gelden. Van de 320 miljoen inwoners wonen plm. 72 miljoen in de vorstenstaten; onderscheiden worden een 120 tal volken, het aantal godsdienstsecten is nog talrijker.

Naar de politieke kleur is de bevolking ook in vele schakeeringen te onderscheiden. Uiterst rechts staan zij die het tegenwoordige regime goed vinden, ja die

van oordeel zijn dat men in enkele opzichten al te ver is gegaan; en die dus alleen van zeer geleidelijke evolutie willen hooren. Uiterst links staan de mannen en vrouwen, die niet alleen met woorden pleiten, maar met daden strijden voor algeheele onafhankelijkheid van Indië. Bij de vele daar tusschen bestaande politieke groepeerings, schijnt de vraag om dominionsstatus voor een federatie, die alle deelen omvat, een versamelleuze, een punt van overeenstemming te kunnen worden.

Dit wil dan nog niet zeggen dat hiermede eenheid van wil verkregen is. Dominion toch beteekent iets anders voor New-Foundland en voor Zuid-Afrika, voor Canada en voor Ierland. Wat wil men voor Indië?

De Engelsche regeering heeft 't aangedurfd een rondetafel-bijeenkomst te organiseren te Londen. Daar zijn zooveel doenlijk van alle groepen vertegenwoordigers opgeroepen; elke groep zal gelijk recht van spreken hebben. Men zal beraadslagen over de voor Indië te volgen richting en over de middelen daarbij aan te wenden. Tot bindende besluiten komt men er niet. Het Britsche parlement krijgt ten slotte over de hervormingen te beslisen; het zal door de besprekingen der rondetafel een waardevolle leidraad krijgen.

De sedert een paar jaar in Indië heerschende woelingen staan onder leiding van de Congresspartij, wier meest bekende voorman de Hindoe Gandhi is. Zij vraagt dadelijk Swaraj, onafhankelijkheid. De aanhangers, Swarajisten, weigerden ter ronde tafel mee aan te zitten, stelden althans hiervoor onaannemelijke voorwaarden.

De uiterste linkervleugel wordt nu te Londen ingenomen door Maulana Mohamed Ali, die vroeger wel met Gandhi geijverd heeft voor non-coöperation, maar zich later van hem heeft afgewend en ook de non-coöperation niet meer voorstaat. Hij is Mohamedaansch nationalist en heeft ter conferentie reeds uitgesproken, dat zijn partij met dominion niet tevreden is. Van de aanwezige Hindoes zijn o.a. Sir Fey Bahadoer Saproe en Srinivasa Sastri den Swarajisten het meest verwant.

Ter conferentie zitten ongeveer 90 officieele gedelegeerden aan, de helft voor Britsch-Indië, voor de vorstenstaten plm. 15 maharadja's, Engeland heeft een delegatie van plm. 25 leden.

Tot de Britsch-Indiërs behooren ook 2 vrouwen, een Hindoesche, een Mohamedaansche. Als teeken van den tijd spreekt ook de aanwezigheid van een paria, als woordvoerder voor zijn kaste. Mac Donald is eerste voorzitter. Allen zijn te Londen gasten van de Engelsche regeering.

Vóór de opening der conferentie (op 12 November) hielden verschillende groepen reeds voorvergaderingen. Bij die gelegenheden is gebleken, dat over het algemeen de oplossing wordt gezocht in de richting van dominionsstatus, waarbij de vorm die voor Canada geldt, als model aanbeveling vond.

Het rapport van de beruchte commissie, die onder Sir J. Simon Indië bezocht heeft, vindt geen bijval. Even na de opening werd een memorandum gepubliceerd van den onderkoning Lord Irwin, dat beter in den smaak valt, maar dat, volgens het meerendeel der sprekers, toch nog niet ver genoeg gaat.

Hier en daar spraken wij al even over hetgeen sedert 12 November van de conferentie is uitgelekt, maar eigenlijk is 't hier voorafgaande nog maar inleiding, over de conferentie zelf een volgenden keer.

Ingezonden

Het ligt m. i. geheel binnen het kader der doelstelling onzer Vereeniging, wanneer ook in haar kring de aandacht gevestigd wordt op malicieuse en tendencieuse voorlichting over Indië, vooral wanneer die voorkomt in veelgelezen persorganen en derhalve op ruime schaal verspreid wordt, tot ernstige schade van het algemeene volksbelang. Een voorbeeld van zulk een „voorlichting” wordt door de N. R. Ct. van den 20sten j.l. aan de kaak gesteld en gewraakt. Het luidt als volgt:

Stemmingmakerij.

Het Volk heeft aan het verslag der P. N. I.-zaak te Bandoeng een episode ontleend, uit het verhoor van een Javaansch getuige die slagvaardige antwoorden gaf en bij een steekproef naar zijn kennis van zaken, door den landraadpresident genomen, prompt het juiste antwoord wist. De president vroeg hem namelijk naar den begindatum van de berechting der P. N. I.-zaak en de Javaan antwoordde ten rechte: 18 Augustus.

Dit op zichzelf aardige geval is nu aanleiding voor Het Volk om den Europeeschen rechter op meesterachtigen toon te verwijten dat hij „in zijn eigendunkelijkheid” de kennis van den Javaan omtrent de door hem voorgestane zaak had onderschat en hem vermanend toe te wenschen dat zijn vonnis „een grondiger kennis van de geestelijke hoedanigheden der aan zijn rechtsbestedeling onderworpenen ten toon spreiden” zal!

Stemmingmakerij! Want er is geen enkele reden voor deze hakken op den Bandoengschen landraad-

5014

Om met één slag rijk te worden!!

kunt U door deel te nemen 1 December a.s. aan de groote Fransche premie-loterij der Loten

Credit National de France, emission 1919,
gegarandeerd door de Fransche Staat.

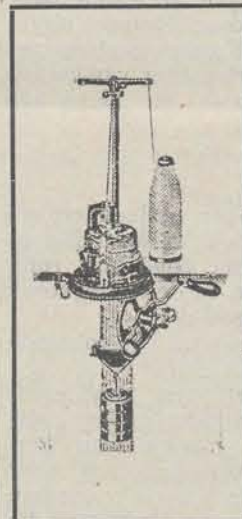
Hoofdprijs Een miljoen Fransche francs
of 98.000 gulden.

Verder zeer veel prijzen van frs. 500.000, frs. 100.000, frs. 50.000 enz., totaal 2000 prijzen. — Prijs per deelname, welke recht geeft op den geheelen Hoofdprijs of een der andere prijzen slechts 4 gulden, 2 stuks f7.50, 3 stuks f11.—, 5 stuks f18.—. 5589

Trekkingslijsten worden gratis toegezonden.

Verkrijgbaar bij de Firma J. Sanders, Commissiennair in Effecten, Hoogstraat 4, Tel. 16587, Den Haag. Toezending geschiedt ook na ontvangst van postwissel of Giro storting no. 135173.

Neem nog heden deel aan deze schitterende trekking

Weet U dat onze Rondbreimachines „Hollandia” in Indië zeer veel gevraagd worden? Reden daarvan is, dat men zelf de mooiste en duurzaamste kleeding, ook kousen en sokken kan vervaardigen. Voor Indië hebben wij eene speciale, fijne cylinder laten vervaardigen, waarover wij de grootste tevredenheids betuigingen mochten ontvangen. Dames welke eerlang naar Indië terugkeeren, verzuimen vooral niet, vooraf deze machine aan te schaffen. Wij geven U geheel gratis les aan huis. Vraagt vrijblijvend inlichtingen, 5592

Breimachinehandel
„HOLLANDIA”
Lange Nieuwstr. 77, Utrecht

C. A. KLAUFUS

Lid der Verg. v. d. Effectenhandel
Kantoor: Reguliersgracht 18 — Telef. 34727
AMSTERDAM 5446
EFFECTEN — COUPONS
Administratie — Nazien van Lotingen
Adviezen voor Beleggingen

voorzitter. Weet men, hoe „eigendunkelijk” deze zich tegenover den Javaanschen getuige gedroeg? Na diens juiste antwoord zeide de president: „Ik geef mij gewonnen. Je bent pinter” (schrandere). Gemoedelijker en royaler kan het al niet.

Trouwens, indien Het Volk een door dit blad niet te wraken oordeel over den berichter van de P. N. I.-zaak wil kennen, leze het in 't Indische partij-organen het Volksraadslid J. E. Stokvis schreef; na gedurende enkele dagen de zittingen persoonlijk te hebben bijgewoond, erkende deze dat de leiding in elk opzicht correct en keurig is.

Goed beschouwd hebben wij in het gewraakte artikel van „Het Volk”, te doen met een even ergerlijk als minderwaardig staaltje van laster tegenover de Nederlandsche rechtspraak in Indië, waardoor niet alleen de talrijke lezers van dat blad door gewilde misleiding

ESCHERS SURREY CARPETS
DIRECT FROM THE ORIENT
ARE LIKE SUNRAYS
THE IDEAL FOR YOUR HOME

COME AND SEE OUR COLLECTION
WITHOUT OBLIGATION
THE HAGUE - 58 LANGE VOORHOUT

VAN MARLE EN BIGNELL
Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE

**KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN**

Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

5551

en voor partij-tactische doeleinden, tegen hun medeburgers worden opgehitst, doch dat bovendien voorbestemd is om te eeniger tijd aan ter zake onkundige of kwaadgezinde binnen- en buitenlanders, een oogen-schijnlijk deugdelijk argument te verschaffen, om ons bestuur over Ned. Oost-Indië „voor de rechtbank der wereld aan te klagen” en zijn veroordeeling te eischen. Dit gevaar is zelfs, gezien de recente geschiedenis, zooals die zich te Genève en elders voltrok, verre en verre van denkbeeldig. Afgezien daarvan echter, staat onze rechtsbedeeling in Ned. Oost-Indië, gelukkig, nog steeds boven verdenking en behoort zij derhalve, zoolang zulks het geval is, hoog gehouden en tegen laster beschermd te worden, weshalve het wel zéér te betreuren is dat dergelijke „voorlichting” als hierboven gewraakt, niet strafrechtelijk terdege geboet schijnt te kunnen worden.

Hoogachtend,
SANDBERG.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Het Bestuur van de Afd. 's-Gravenhage maakt hierbij bekend, dat op Zaterdag 29 November a.s. des middags te 2¼ uur in het Scala-Theater, Wagenstraat 34, Den Haag, een vertooning zal worden gegeven van de schitterende Balifilm: „Kris”, opgenomen door André Roosevelt en Armand Denis.

Leden met één huisgenoot hebben vrijen toegang op vertoon van lidmaatschaps- of contributiekaart. (Voor zoover niet in het bezit, tijdig aan te vragen bij den secretaris).

Personen, die zich thans voor het lidmaatschap 1931 opgeven tegen betaling van de contributie, verkrijgen bovenstaande rechten.

Gelegenheid tot plaatsbespreking op vertoon van een dezer kaarten op Vrijdag 28 November van 10—4 uur aan het Theater à 10 cent per persoon.

De Secretaris:
J. C. BAUDOIN,
Jacob Hopstraat 12.

Beleefd verzoek aan de leden en begunstigers om de contributie over 1931 voor zoover die nog niet voldaan is, ter besparing van incasso-kosten vóór 15 Januari a.s. te willen storten of laten overschrijven op de postrekening van den Secretaris-penningmeester der Vereeniging „Oost en West”, Afd. 's-Gravenhage onder No. 135120.

Na 15 Januari wordt per postkwitantie over de contributie 1931 beschikt, verhoogd met 15 cent incasso-kosten.

De Secretaris-Penningmeester,
J. C. BAUDOIN.

Afdeeling Nijmegen.

Bali-Floti-film.

Zaterdagmiddag, 29 November a.s. om 2½ uur zal alhier in het Olympia-theater vertoond worden: de Bali-Floti-film, een cultureel-ethnologische film van de Kleine Soenda-eilanden.

Leden met een introducè(e) en begunstigers, hebben op vertoon van hun bewijs van lidmaatschap, vrijen toegang.

Overige bezoekers betalen de gewone matinee-prijzen.
HET BESTUUR.

Afdeeling Amsterdam.

De leden onzer Afdeeling worden door de Directie van het Dagblad „De Telegraaf” op een nader te bepalen Zaterdagmiddag in de gelegenheid gesteld kennis te maken met het moderne couranten-bedrijf.

Op 28 Nov. in het Koloniaal Instituut de film „Kris” Romantiek uit het Balische Volksleven. Opgenomen door Andre Roosevelt en Armand Denis. In December zal Dr. Schotman eene lezing houden over „Het Chineesche cultuurprobleem” en fragmenten voordragen uit eigen werk (Het vermolmd Boeddhabeeld).

Eveneens in December een avond gewijd aan Suriname. Jhr. L. C. van Panhuys zal den avond openen met een voordracht over Surinaamsche Folklore. Na de pauze voordracht van den heer J. F. E. Einaar over het „Surinaamsche lied”, opgeleust door gramofoonplaten.

In Januari zal de heer T. van Erp voor onze Afdeeling een voordracht houden over de a.s. Koloniale Tentoonstelling te Parijs.

L. D. PETIT.

Afdeeling Groningen en Ommelanden.

Wij berichten onze leden hierbij, dat het Kon. Aard. Genootschap te Groningen op Zaterdag 29 November een voordracht met lichtbeelden zal laten houden. Spreker de heer Mr. W. J. van Balen; onderwerp: „Het Oude Inca-Rijk”. Deze lezing zal plaats hebben in de Kapteynzaal van het Concerthuis in de Poelestraat, des avonds 8 uur.

Leden en donateurs onzer Vereeniging Oost en West hebben vrij entree. Leerlingen van onderwijsinrichtingen entree f.0.25.

HET BESTUUR.

Afdeeling 't Gooi.

Het bestuur der afdeeling heeft het voornemen binnenkort een excursie te organiseren naar het Kol. Instituut te Amsterdam. Dit bezoek belooft in hooge mate interessant te worden. Men wende zich ten spoedigste tot den secretaris om nadere inlichtingen.

Bijaldien eenige leden onzer afdeeling hunne contributie 1930 nog niet hebben voldaan, worden deze beleefd verzocht de betaling alsnog te doen plaats hebben door storting op postgirorekening 162852 van den

SECR.-PENNINGM.

Mededeelingen

VAN DE REDACTIE.

Rotterdamsche Lloyd.

Wij ontvingen van den Rotterdamschen Lloyd twee keurige zak-agenda's voor het jaar 1931, handige kalender-boekjes met ruimte voor korte notities op iederen dag. Een keurige en nuttige reclame met het eigen cachet van den Lloyd.

Uitzending voor 's Lands dienst in Nederl-Indië.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

a. onderwijzer bij het Openbaar Lager Onderwijs, in het bezit der hoofdakke;

b. leerkracht bij het Middelbaar Onderwijs:

1. Duitsche taal (doctoraal examen of akte B, dan wel akte A met middelbare akte handelsterminologie en handelscorrespondentie);

2. wis- en natuurkunde (doctor of doctorandus met hoofdvak natuurkunde);

3. Nederlandsche taal (doctoraal examen of middelbare akte);

4. paedagogiek middelbare akte A of B);

5. aardrijkskunde en geschiedenis (beide middelbare akten vereischt);

6. in het bezit van de middelbare akte aardrijkskunde of geschiedenis en de hoofdakke;

c. leeraar bij het Technisch Onderwijs, in het bezit van de akte Mg;

d. houtvester bij den Dienst van het Boschwezen (in het bezit van het diploma landbouwkundig ingenieur K.B.);

e. tuinbouwconsulent bij den Landbouwvoorlichtingsdienst;

f. predikant bij de Protestantsche Kerken;

g. vrouwelijke Gouvernementsarts bij den Dienst der Volksgezondheid;

h. rechterlijk ambtenaar (doctoraal diploma Nederlandsch-Indisch recht vereischt).

Zij, die voor uitzending voor een dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, Afdeeling B, Eerste Bureau.

Hoe meer ge doet, hoe meer geluk ge zult hebben.

AMERSFOORT

N.V. „PATRIA” 5303
Boek- en Fotohandel. — Kantoorartikelen.
UTRECHTSCH WEG 46 AMERSFOORT
TELEFOON 653

Nagekomen Berichten.

Financieele Berichten.

Opgave van de N. V. Haagsche Boaz-Bank,
Molenstraat 45, Den Haag.

Noteeringen ter beurze van Amsterdam.

	17 Nov.	24 Nov.
	1930	
Aandeelen Koloniale Bank	158	159 ³ / ₄
„ Ned. Ind. Handelsbank	130	126 ¹ / ₂
Cert.aand. Ned. Handel Mij.	148	145 ¹ / ₂
Aandeelen Alg. Exploratie Mij.	110	104 ¹ / ₂
„ Kon. Petroleum Mij.	310 ³ / ₄	286 ³ / ₄
„ Rubber Cult. Mij. A'dam.	113 ³ / ₈	108 ¹ / ₄
„ Ned. Ind. Suiker Unie	185	177
„ Ned. Scheepvaart Unie	139 ¹ / ₄	136
„ Handelsverg. A'dam	383 ¹ / ₄	376
„ Deli Batavia Mij.	284 ³ / ₄	264 ¹ / ₄
„ Deli Maatschappij	275	259
„ Senembah Mij.	314 ¹ / ₄	290 ¹ / ₄
„ Deli Spoor	158	156 ¹ / ₂
„ Ned. Ind. Spoorweg Mij.	169 ³ / ₄	163
„ Philips Gloeil. (nieuwe)	227 ⁷ / ₈	212
Cert.aand. Margarine Unie	218	200 ¹ / ₂

Wisselkoersen Verkoop

Londen	12.06 ¹ / ₂
New York Cable	2.48 ¹ / ₂
Berlijn	59.23 ¹ / ₂
Parijs	9.76 ¹ / ₄
Brussel (Belga)	34.64 ¹ / ₂
Zurich	48.15 ¹ / ₂
Wenen	35.00

Namen en adressen der Afdeulings-secretarissen.

Amsterdam: L. D. Petit, Van Breestraat 21.
Amersfoort: Mr. E. H. Bergsma, Huygenslaan 7.
Arnhem: G. J. v. d. Heide, Benedendorpsweg 4, Oosterbeek.
Apeldoorn: J. C. Baars, Jagersweg 42.
Bergen op Zoom: J. H. W. Bruins, Wouwsche weg 144.
Breda: E. W. v. Vegchel, Ginnikenweg 119.
Curaçao (West-Indië) H. J. C. Bodenburg, Hellmund, Willemstad.
Deventer: Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., Singel 1.
't Gooi: A. Hoogesteger, Bisonlaan 4, Hilversum.
Groningen: J. Franke, Hoogezand F 76.
Den Haag: J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12.
Haarlem: H. P. Deinum, Van Hogendorpstraat 3.
Leiden: Mr. E. Rijke, Witte Singel 58.
Nijmegen: Mevr. M. R. S. Bleckmann—Hoogenstraaten, Berg en Dalsche weg 134.
Rotterdam: F. A. Vervloet, Westersingel 87.
Twente: J. J. Hansma, Groen van Prinstererlaan 37.
Utrecht: Mevr. L. P. v. d. Wijk—v. d. Haar, Hieronymusplantsoen 8.

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehore te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te ultiem. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziekkennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf f 550.

GOOSEN & SWAGERMAN
LAAN VAN MEERDERVOORT 100
DEN HAAG TELEF. 37867
PIANO'S ORGELS RADIO

5289

N.V. Haagsche Boazbank

Molenstraat 45 & Telefoon 15903
Den Haag

Rente Spaarkas 3 1/2 %
Rente Deposito's . . . 3 tot 4 1/2 %
Rente in Rekening-courant 3 %

Aan- en Verkoop- van Effecten
Verzilvering van Coupons
SAFE-INRICHTING
De Directie: Mr. J. A. DE WILDE
M. A. POTTER

5439

Verlofgangers in Nederland

verzuimt niet tijdens Uw verlof een Schildering, Zegelring en Lakstempel met Uw **Familiewapen** 5523

te laten maken. — Een fraai bezit en aardig geschenk!

MARTEN N. DAMSTRA, Kapelstr. 46 - Utrecht
levert dit alles billijk en zeer juist uitgevoerd.
Tal van dankbetuigingen uit Indië.

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5
Telefoon 72184
(3 lijnen) 5563

Dansinstituut v.d. Zanden

SCHIEDAMSCHESINGEL 103 B — 105 B — ROTTERDAM
TELEFOON 51565 5591

Een der goede adressen voor Indische verlofgangers.

Voor een goede winkelverlichting gelden de volgende voorwaarden: De lichtintensiteit moet voldoende zijn; de lichtpunten moeten zoo worden aangebracht, dat men geen last ondervindt van hinderlijke schaduwen. Verder mag het licht natuurlijk niet verblindend zijn en moeten de kleuren van de in den winkel aanwezige goederen er goed door uitkomen, zonder te veranderen.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

H. Deeken, hoofdonderwijzer o. l. o., A. 350 Asten (N.-Br.); J. Geerts, alsvooren, Zeeweg 110, Beverwijk; W. A. van Thienen, baas-monteur bij het Mar. Etablissement te Soerabaja, Prinsestraat 18, Bussum; mej. M. D. Schrader, verpleegster 1e kl. bij den D. V. G., Bosboom Foussaintstraat 58 III, Amsterdam; mr. P. Okma, rechterlijk ambtenaar, Alexanderplein 2, Amsterdam (O.).

in Nederland aangekomen verlofgangers.

G. Kok, plaatsvervangend inspecteur van het o. l. o., pension Zorgvliet, Sweelinckstraat 62, Den Haag; J. Jans, hoofdpolitie-opziener bij de Alg. politie, Fahrenheitstrat 570, Den Haag; Ph. baron van Reede van Guldshoorn, electricien 1e kl. bij den dienst der S. S. en Tr., Beeklaan 280, Den Haag; P. J. du Burck, wnd. 2e werktuigk. bij de Gouv.-Marine, Van Vredenburgweg 68, Rijswijk (Z.-H.); A. A. M. van Lierop, resident ter besch. gesteld van den dir. van B. B., Waldeck Pymontkade 110, Den Haag; J. A. van Hogezaand, contr.

Mutatiestaat van 19 tot 26 November '30

Nieuwe Leden:

H. A. Kraaijenbrink, Oud-Kapitein N.-I.-L., Arnhem, Ernst Casimirlaan 60.
E. J. Jacobs, Enschedé, Dr. Schaepmanlaan 24.
G. Benink, Enschedé, Dr. Schaepmanlaan 2.
C. van Doornink, Oud O.-I.-Ambtenaar, Nijmegen, Javastraat 1.
C. F. A. H. Fundter de Beauchène, Oud-Majoor N.-I.-L., Nijmegen, Elandstraat 1.
A. T. van Tienhoven, Nijmegen, Evertsenstraat 11.
P. J. van Kempen, Nijmegen, van Spaenstraat 25.
J. Bijleveld, Indolog. Stud. Utrecht, Catharijnen-singel 75.
A. E. ten Broeke, Utrecht, Schoolstraat 25.
J. J. Hofland, Haarlem, Florapark 3.
Mejuffrouw E. Belinfante, Leiden, Witte Singel 70. (rekent op verzoek tot de Afd. 's-Gravenhage).
Mr. D. J. Jongeneel, Oud-O.-I.-Hoofdamtenaar, Den Haag, Rusthoekstraat 5.
J. Herdtman, Den Haag, Prins Mauritslaan 95.
A. Nanning, Gep. Hoofd-Werktuigkundige bij den Dienst van Scheepvaart, Den Haag, van Loosstraat 42.
A. W. Sijthoff, Directeur der Haagsche Courant, Den Haag, Wagenstraat 37.
J. B. van der Jagt, Oud-Gouverneur van Soerakarta, Den Haag, Stadhouderslaan 98.
Mejuffrouw E. C. van West, Den Haag, van Bleiswijkstr. 85.
M. J. Feekes, Oud-Planter, Den Haag, Obrechtstraat 375.
J. B. Berenschot, Oud-Luit.-Kol N.-I.-L., Den Haag, Stadhoudersplein 61.
A. K. Hardenberg, Kap. der Inf. Bergen-op-Zoom, Halsterscheweg 52.
P. Koppejan, Hilversum, Utrechtsche Straatweg 8.

Nieuwe begunstigers:

G. A. A. P. Kloeg, 2de Luit. Inf., Bergen-op-Zoom, Glymesstraat 23.
A. J. J. van Dam, 2de Luit. Inf., Bergen-op-Zoom, Glymesstraat 23.

Afschrijvingen:

J. R. Davijt, O.-I.-Onderwijzer m.v., Rotterdam, N. Binnenweg 390b.
Geo Hanneman, Amsterdam, N. Doelenstraat 8.
J. Boot, Haarlem, Spruyt en Boschstraat 20.
J. S. Redeker, Heemstede, Laan van Rozenburg 17.
Mevrouw N. W. F. van Waning, Haarlem, Haselaarsplein 18.

R. I. P.

Prof. Dr. C. Eykman, Utrecht, Catharijnersingel 72. (overleden).
Mevrouw S. Maas Geesteranus, Den Haag, Delistraat 61. (overleden).

Adresveranderingen:

Prof. Dr. C. Bakker, Hoogleraar in de Oogheelkunde, van: Utrecht, Mauritsstraat 84, naar: Weltevreden, Entrée Gondangdia 12.
O. K. L. Pelger, Indol. Stud., van: Voorschoten, Haagweg 22, naar: Leiden, Witte Rozenstraat 50 A. f 5.—
G. B. C. Feekes, van: Nice, Avenue du Petit Fabron 5, naar: Den Haag, 2de Sweelinckstraat 129. f 5.—
R. A. P. C. O'Ferrall, van: Den Haag, Columbus-

2e kl. bij den P. T. T.-dienst, Acaciastr. 112, Den Haag; mej. M. v. d. Driessche, verpleegster 1e kl. bij het Krankzinnigenwezen, Bredascheweg 16, Breda; mej. H. Aleman, alsvooren, Reaumurstr. 62, Den Haag; J. L. van Eck, hoofd v. d. Burgerlijken Veeartsenijkundigen Dienst, v. Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag; W. O. van 't Hart, leeraar aan de H. B. S. te Soerabaja, Goudenregenplein 32, Den Haag; P. Gedding, bibliothecaris v. h. Kon. Bataviaasch Genootschap van K. en W., Kleverparkstraat 5, Haarlem; ir. W. M. C. Vermast, hoofdingenieur afd. hoofd b. d. S. S. en Tr., p. a. Ned. Handel Mij., Den Haag; M. R. de Vries, hoofdverpleger bij het Krankzinnigenwezen, Korte Singel 44, Bussum.

Met Pensioen.

J. J. Brandsma, mijnbouwkundig technisch ambtenaar b. d. dienst v. d. mijnbouw, Prinsessegracht 21, Den Haag; J. Pelger, stationscommies 1e kl. b. d. S. S. en Tr., Witte Rozenstraat 50a, Leiden.

Een idee heeft alleen waarde in handen van den man, die het in mootjes kan deelen en omzetten in dagtaken. (Maandblad „Succes“).

Voorgesteld door:

den heer F. Dieleman te Arnhem.
den heer J. J. Hansma te Enschedé.
den heer E. J. Jacobs te Enschedé.
den heer R. J. van der Tuuk te Hees bij Nijmegen.
den heer D. van Bruggen te Nijmegen.
Mevrouw J. M. S. Hogerland—Maarschalk.
den heer Mr. P. H. Le Clercq te Nijmegen.
Prof. L. van Vuuren te Utrecht.
den heer O. R. A. Michelsen te Haarlem.
Mejuffrouw Dr. W. J. van Eerde te Den Haag.
den heer Mr. Caesar Voûte te Den Haag.
den heer Jhr. Mr. J. M. M. van Asch van Wijck te Den Haag.
den heer C. J. Ophorst te Den Haag.
den heer G. C. Kleijse te Den Haag.
den heer J. Breukink te Den Haag.
den heer J. N. van West te Den Haag.
den heer G. B. C. Feekes te Den Haag.
den heer J. B. H. Frackers te Den Haag.
den heer J. Bruins te Bergen-op-Zoom.
de Goosche Effecten en Depositobank te Hilversum.

Voorgesteld door:

den heer J. Bruins te Bergen-op-Zoom.

Mevrouw de Weduwe Prof. Jonker—Lapère, Leiden, Hoogewoerd 135.
G. H. Brack, Utrecht, Stadhouderslaan 9.
Mevr. S. C. Tromp Meesters—v. d. Muelen, Arnhem, Velperweg 124.
Mejuffr. H. Tromp Meesters, Arnhem, Velperweg 90.

Jacq. P. Asselbergs, Bergen-op-Zoom, Markt 26. (overleden).

straat 15, naar: Paramaribo, Oranjestraat, p. a. notaris A. Th. de Miranda. f 5.—
Mr. W. J. M. Plate, Ind. Rechterlijk Hoofdamt m.v., Den Haag, van: Sweelinckplein 8, naar: Barstraat 27. Pension Sweelinck.
Het lidmaatschap van: Mevrouw G. Slotema—Daminga over te schrijven op: Mr. R. Slotema, Den Haag, van Beverningkstraat 36. f 5.—
J. A. Engeltjes, Majoor der Infanterie, Amersfoort, van: Wijeresstr. 13, naar: van Maerlandtlaan 1.